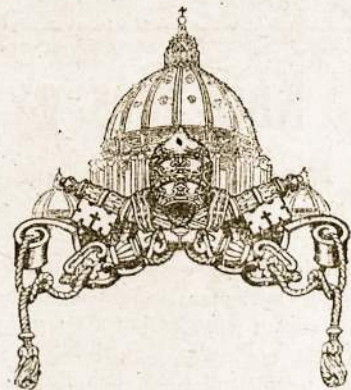

LAIKAS

"EL TIEMPO"
SEMANARIO LITUANO
Año del Libertador
General San Martín
1950 gruodžio 16 d.
N r. 21 (37)

"MIRABILE ILLUD"

Extracto de la última
Enciclica de S. S.
Pío XII

Ese admirable prodigio de fraternal concordia que han mostrado las incontables multitudes de fieles que han llegado a Roma de casi todas las naciones como peregrinos devotos durante el curso del Año Santo, encierra a Nuestro parecer algo así como un clamor de advertencia, un solemne testimonio para todos, de que los pueblos del mundo no desean la guerra ni la discordia ni los odios, sino que muy por el contrario, abrigan ardientes el deseo de la paz, de la unidad de las mentes, y de aquella caridad cristiana que es la única fuente de una era mejor y más feliz para todos.

otros fines, — que su sola mención debe inspirar a toda persona sensata un profundo horror, sobre todo porque no sólo desatan sus golpes contra los ejércitos, sino también contra los no combatientes, incluyendo a inocentes mujeres, niños, ancianos y enfermos, y por igual contra edificios sagrados y preciosas conquistas del arte.

Es nuestro ardiente deseo que todos escuchen por fin esa advertencia en momentos en que Nos contemplamos con corazón angustiano, la espantosa preparación en que se embarcan los pueblos para la guerra, al paso que ya en algunos sitios la horrenda furia de la matanza recoge su cosecha de vidas valerosas en plena juventud.

Sabemos muy bien con todo, que los simples esfuerzos humanos son incapaces de alcanzar semejanza paz; es necesario ante todo renovar los corazones de los hombres, reprimir la avaricia y la sensualidad, conciliar los odios y poner verdaderamente en práctica las normas y las exigencias de la justicia, para implantar una distribución mejor de la riqueza, cultivar la caridad recíproca, y fomentar en todos las virtudes.

¿Pero es que no se ha demostrado hasta la sociedad que los cruentos conflictos provocan ruinas indescriptibles, muerte y miserias de todo género? Son tan mortíferos los instrumentos y las máquinas de la guerra moderna inventados por el genio del hombre — un ingenio que ciertamente fué creado para

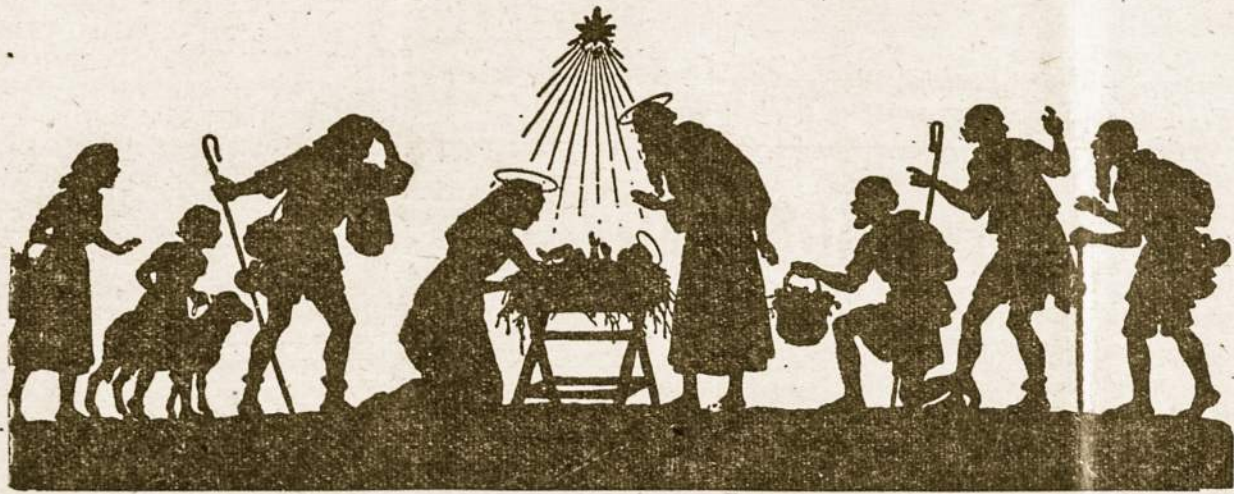
Es ciertamente una tarea difícil, pero necesaria, tan necesaria que no permite dilación alguna; antes bien exige que se la emprenda cuanto antes. Si es difícil, más difícil de lo que puede hacer la humana capacidad, entonces debemos recurrir a la oración y a las súplicas ante el Padre Celestial, repitiendo lo que a través de las edades hicieron nuestros padres en momentos de grandes crisis, con resultados felices y saludables.

PIO XII

SVEIKI SULAUKE ŠV. KALĖDŲ!

DIEVIŠKASIS TAIKOS KŪDIKIS TEGRAŽINA LAISVĘ MŪSŲ TĖVYNEI!

Teisingos taikos ir tyro džiaugsmo palaimos savo Garbės Leidėjams, Rėmėjams, Bendradarbiams ir Skaitytojams Kalėdų proga linki "LAIKAS"

IVYKIAI IR IŠVADOS

NAUJAS KARAS KOREJOJE

Gen. Mac Arthuro ofensyva, prasidėjusi lapkričio 24 d., sudužo atsimušusi į gerai ginkluotą komunistinės Kinijos armiją ir po trijų dienų pavirto į defenzyvą. Rusų apginkluota milijoninė kiniečių armija pradėjo masiškai veržtis per Yalu upę ir netrukus pralaužė Mac Arthuro frontą centriniame ruože. Buvo apsuptos istisos divizijos, gi likusioji kariuomenė, laivyno ir aviacijos dengiama, turėjo trauktis, mirštamų replių spaudžiama. Ypačiai kruvinas buvo 20.000 apsuptų amerikiečių prasiiveržimas iš Chosin elektrinės baseino siaurės rytų Korėjoje. Po dvi savaites trukusių mūšių kalnų tarpeliuose, sniego pūgoms siaučiant ir šaltai siekiant 30 laipsnių celsijaus, amerikiečiai pagaliau pralaužė keletą kartų gausesnių kiniečių eiles ir susijungė su 40.000 Jungtinių Tautų karių, jų laukusių prie Hamhung uosto. Iš čia jie evakuojami karo laivais, 9 kiniečių divizionams puolant. Tuo pačiu metu smarkiai sumušta ir netekusi dalies sunkiųjų ginklų, Jaungtinių Tautų kariuomenės pasitraukė iš visos siaurinės Korėjos teritorijos ir užėmė pozicijas į pietus nuo 38 paralelės.

ALIARMAS VISAM PASAULY

Atviras komunistinės Kinijos isikišimas į karą Korėjoje ir Jungt. Tautų kariuomenės pralaimėjimai po to, kai karas su Korėjos komunistais praktiškai jau buvo baigtas, suaušdino visuomet dinamika ir atkaklia amerikiečių tauta, kurios prezidentas Trumanas visai pagrasė Kinijos komunistams atominė bomba. Nuo to Europoje kilo didesnė panika, negu nuo pačio atominės bombos sprogimo. Daugiausia išsigando angliai, kurie pirmieji būtų sovietų atominio puolimo auka. Pasitares su Prancūzijos pirmininku R. Pleven, D. Britanijos premieras Clement Attlee gruodžio 4 d. nuskrido į Washingtoną su keliolika specialistų pasitarti su pačiu prez. Trumanu. Po kelias dienas trukusių konferencijų buvo sutarta nenusileisti Korėjoje, skubiai ginkluoti vakarų Europą, nenaudoti atominės bombos, apie tai pirma nepranešus D. Britanijai, ir išvengti, kad skirtingos pažiūros dėl komunistinės Kinijos priėmimo į Jungt. Tautas nepakenktu bendriesiems abiejų valstybių politikos tikslams.

ISAKYMAS SUSTABDYTI UGNĮ KOREJOJE

Trylikai Azijos ir arabų tautoms pasiūlius, gruodžio 14 d. Jungt.

Tautų pilnaties posėdis 52 balsais prieš 5 nutarė įsakyti sustabdyti ugnį Korėjoje. Nutarta sudaryti 3 valstybių komisiją su Jungt. Tautų Pilnaties Sesijos pirmininku prysakyje, kurios tikslas būtų taikingai išspręsti Korėjos konfliktą. Šiam Jungt. Tautų sprendimui sovietai priešinosi kaip imanydami.

saksų manevras laikui išlėti. Taip pat ir komunistinės Kinijos vadai duoda suprasti, kad jie Jungt. Tautų įsakymo nepaklausys.

GEN. EISENHOWERIS GRAŽINAMAS Į EUROPA

Gruodžio 13 d. Atlanto Paktau priklausančių 12 tautų atstovai Londone susitarė dėl vakarų Europos ginklavimosi ir gynybos planų, į kuriuos įeina ir vakarų Vokietijos kariuomenės steigimas bei gen. Dwight D. Eisenhowerio pakvietimas vadovauti jungtinei Europos kariuomenei. Tuo pačiu metu JAV, D. Britanija ir Prancūzija sutiko pakviesti Sovietų Sąjungą į 4 Didžiųjų konferenciją, tačiau su sąlyga, jeigu ji sutinka svarstyti šaltojo karo visetą, o ne vieną kitą bendrojo konflikto neišsprendžiantį klausimą. Vakariečiai matytaria, kad sovietai 4 konferencijai nori padidinti tik tokius klausimus, kaip vakarų ir rytų Vokietijos sujungimas ir panašius, kurie uždelstų vakarų Vokietijos ir visos Europos apginklavimą. Todėl yra suprantamas prancūzų politiko Ivon Delbos išpėjimas nepatekti į sovietų manevrų pinkles ir, derantis su jais, kartu nesustabdyti ginklavimosi planų vykdymo.

VOKIEČIAI NENORI GINKLUOTIS

Kolei rytų Vokietijoje sovietai turi sutelkę kiekvienam momentui paruoštas 35 divizijas prieš tris keturias anglosaksų divizijas vakarų Vokietijoje, tolei vokiečiai ginkluotis nenori. Tai patvirtina ir paskutiniai rinkimai, kuriuos laimėjo socialistai, rinkiminė komisijoj griežtai pasisakė prieš vakarų Vokietijos apginklavimą. Mat jie galvoja, kad apsiginkluoti verta tik tuo atveju, jeigu vakariečiai turėtų ofensyvinius planus sovietų atžvilgiu. Tada būtų vilties sujungti suskaldytą Vokietiją ir frontą permesi anapus Varšuvos ir Karaliaučiaus. Tačiau kolei anglosaksai prieš 35 sovietų divizijas stovi su 3 divizijomis, tolei jie gali turėti tik defenzyvinus planus. Tuo atveju vokiečių apginklavimas tik pagreitintų sovietų puolimą ir turėtų pridengti anglosaksų atsi-

traukimą, paliekantį visą Vokietiją gerai žinomai sovietu malonei. Atrodo, kad šitą vokiečių galvoseną anglosaksai pradeda suprasti ir ryžtasi pasiusti į apginkluotą vakarų Vokietiją bent 10 naujų divizijų. Pradeda suprasti ir prancūzai, kurie bijosi vokiečių apginklavimo ne todėl, kad jie galėtų atsisukti prieš Paryžių, bet vien todėl, kad nepradėtų žygiuoti prieš Berlyną, patraukdami paskui save vakariečių okupacines pajėgas ir

APSIAUSTIES STOVIS JUNGT. AMERIKOS VALSTYBĖSE

Po ilgų konferencijų su krašto politikai ir ekonomijai vadovaujantais asmenimis prez. H. Trumanas gruodžio 15 d. naktį paskelbė apsiausties stovį visose Jungt. Amerikos Valstybėse. Šis faktas duoda Krašto vyriausybei visas teises kontroliuoti šalies ekonominį gyvenimą ir mobilizuoti karo pramonę. Jungt. Amerikos Valstybių visuomenė yra galutinai išjudinta, viešojo nuomonė ielektrizuota. Anot gen. Marshall'o, nors viskas daroma karui išvengti, tačiau vieno Kremliaus žodžio pakanka trečiajam pasaulio karui uždegti. Amerikos laikraščiai didžiausiomis raidėmis skelbia instrukcijas atominį bombardavimą atveju, o Didžiojoje Britanijoje pradama kalbėti apie koalicinę vyriausybę, kurią sudarytų darbiečiai, konservatoriai ir liberalai.

Lietuvos Ministras Sveikina

Montevideo, 1950 m. lapkričio mėn. 24 d.

Argentinos Lietuvių Bendruomenės Laikinajam Organizaciniam Komitetui.

Gerbiamieji Tautiečiai:

Su malonumu gavau Tamstų spalio 22 d. raštą, kuriuo pranešėt Argentinos Lietuvių Bendruomenės steigiamojo susirinkimo padarytą iškilmingą pareiškimą dėl visiško solidarumo ir paramos Vyriausiam Lietuvos Valstybinio Komitetui, Lietuvos Pasivertiniam ir Amerikos Lietuvių Tarybai bendrame lietuviškos išlaisvinimo ir Tėvynės išlaisvinimo darbe.

Is savo pusės sveikinu Argentinos Lietuvių Bendruomenę, nuširdžiai linkėdamas įtraukti į bendrą lietuvišką darbą kuo plačiausius Argentinos lietuvių sluoksnius ir reikšdamas vilties, kad netolimoj ateityj vėl išvysime laisvą savo Tėvynę.

Dr. K. Graužinis
Lietuvos Ministras
Pietų Amerikai

VATIKANO RADIJAS PAGERBĖ LIETUVOS KARIUS

Lietuvos kariuomenei ir laisvės kovotojams pagerbti Vatikano radijas davė specialią lietuvišką programą. Po trumpo įžangos buvo duotas lietuviškų dainų iš plokštelių, kurias įdainavo Argentinos lietuvių Šv. Cecilijos Choras, vadovaujant muzikui Vaclovui Rymavičiui ir pianu pritariant Andriui Kuprevičiui. Čia ir prisiminta Lietuvos kariuomenė ir lasvės kovotojai. Tarp kitko buvo pareikšta, kad "ir šiandien, kada su giliu skausmu širdyje ir su gedulo vėliavomis mums tenka minėti Lietuvos okupacijos ir mūsų kariuomenės išblaškymo faktą, lietuvių tautos valia atgauti laisvę ir laisvai gyventi nepasikeitė... Dievas te laimina sunkią mūsų kovą dėl laisvės. Te duoda mums greičiau pergalę, ir laisvę nešanti Dievo dvasia greičiau tegrįžta į mūsų brangią šventąją Lietuvą!"

MINISTRAS ST. LOZORAITIS LONDONE

Neseniai Min. St. Lozoraitis kelioms dienoms buvo nuykęs į Londoną, kur turėjo pasikalbėti su Ministru B. K. Balučiu, aplankė ką tik įgytuosius Lietuvos Namus Londone ir dalyvavo D. Britanijos lietuvių organizacijų pasitarime, kuriame buvo nutarta įsijungti į Pasaulio Lietuvių Bendruomenę.

POPIEZIUS PAGERBĖ LIETUVIUS

Šv. Tėvas Pijus XII neseniai specialiais ordinais pagerbė sekančius lietuvius veikėjus:

Dr. Stasį Bačkį, Lietuvos įgaliotą ministrą Prancūzijoje, "Šv. Grigaliaus Didžiojo Riterio" ordinu.

Magdalėną Galdikięn, Liet. Katalikų Moterų Dr-jos steigėją, Seimo atstovę ir veiklią Katalikų Akcijos darbuotoją, ordinu "Pro Ecclesia et Pontifice".

Dr. Oną Labanauskaitę, "Pavasario" Sąjungos organizatorę ir nenuilstamą spaudos apaštalę, ordinu "Pro Ecclesia et Pontifice".

Joną Matulionį, nepriklausomybės kovų savanorį, nenuilstamą katalikų veiklį ir dabartinį Anglijos Lietuvių Būdos Sancti Gregori Magni ordinu.

RUOSIASI KARUI IR LENKIJOJE

Paskutinėmis žiniomis "Lenkijos maršalas" Rokossovskis jau 1950 m. karininkų ir pulkaviečių valdymą ir karo statutą bei apginklavimo suderinimą su sovietiškuoju pavyzdžiu. Neseniai buvo surašyti visi specialistai, kurie tik gali būti kuo nors naudingi karo atveju.

● Naujuoju Šveicarijos prezidentu išrinktas dr. Eduard von Steiger.

● Austrijos parlamentas iškilmingai pagerbė savo valstybės prezidentą dr. Karl Renner jo 80-ties amžiaus metų sukakties proga.

● Jungtinėse Amerikos Valstybėse vis labiau imami į nagą komunistų vadėvos ir agitatoriai, kaip pavojingi krašto saugumui asmenys. Neseniai suimtuju tarpe yra ir Vincas Andriulis. Manoma, kad pirmoji deportacijos banga piliesianti 86 nepiliečių komunistus, o vėliau ateisianti ir kitiems eilė. Kaip žinoma, V. Andriulis buvo komunistų laikraščio "Vilnis" redaktorius, ištikimas Lietuvos budelių tarnas.

● Australijos lietuviai nutarė persiorganizuoti į Australijos Lietuvių Bendruomenę.

Diplomatų vaikai, apstoję Žmogaus Teisių Deklaraciją Jungtinių Tautų rūmuose New Yorke. Kada ši deklaracija bus pritaikinta ir mūsų tėvynei?

Kaip mes gyvename Kolumbijoje

Rašo Generolas V. Grigaliūnas - Glovackis

KIEK LIETUVIŲ?

Kolumbijoje esame apie 300-400 lietuvių, susispietę daugiausia dviejuose centruose: Bogotoje ir Medelline bei šių miestų apylinkėse. Šiais metais atvyko keli nedideli lietuvių transportai ir dar vis tebeatvyksta viena kita šeima ar koks viengungis.

Visais jais rūpinasi Tėvai Saleziečiai: Bogotoje kun. Saldukas, Medelline — kun. Tamošiūnas. Tad jiems daugiausia ir krinta našta lietuvius įkurdinti ir juos darbu aprūpinti.

KAIP YRA SU DARBAIS?

Pačiam savistoviai darbą susirasti yra tiesiog neįmanoma. Mat čia bernas turi įsikoti pono, o ne ponas berno.

Greičiausiai ir geriausiai įsitaiso turį rankose profesiją ar amatą. Čia laukiami inžinieriai, technologai, mechanikai, elektrotechnikai. Tik jau ne statybininkai ir ypač ne gydytojai, kurie sunkiai įsileidžiami. Jiškomi taip pat agronomai, kultūrtechnikai ir veterinarai. Žemės ūkyje, gyvulininkystėje ir žioms sritims artimoje pramonėje sumanūs ir su praktika specialistai badu nemiršta. Tačiau žmonės be amato ar profesijos ir ypačiai įsiskaitantieji „poniško“ ir gerai apmokamo darbo gali galvos nei sau nei kitiems nekvarinti: „Amerikos“ čia neatras.

DARBDAVIO MALONEJE

Didžiausia nelaimė, tai kad čia nėra jokio socialinio draudimo ir jokios darbo apsaugos, taip kad darbininkas yra visiškai darbdavio malonėje. Nežinau gerai, kaip yra fabrikuose, bet „finkose“ (ūkiuose) man šitai t. k. išbandyti ant mosavo kailio. Pereitais metais pusanatro mėnesio (I. XI iki 15. XII) dirbau su žmona kaip darbininkas pas vieną vokiečių už 150 pezetų, butą, pusę litro pieno ir šiek tiek vaisių. Dirbome su žmona nuo tamsos iki tamsos. Kai daržas jau buvo gerai paruoštas ir kai prie manęs pramoko žofrio sūnus, tada mes pasidarėme nebereikalingi ir buvome atleisti. Žinoma: čiabūvis berniškūstis dirbs ko mažiausiai, bet už tai per pusę pigiau. Be to jam nereikalingas butas, pienas ir kt. Mano butas jis galės priimti vasarotoja ne-uropietį, kuris dirba beveik visą dieną ir leis atlikti lipamas.

PUSKARININKIS — NE GENEROLAS!

Kai vienam iš naujai atvykusių lietuvių buvo pasiūlyta maždaug panaši vieta, kokią aš turėjau, jis atsėvė:

— Aš ne generolas, bernauti neisiu.

Kai šitas „žvirblis“ pasiekė ir mano ausis, aš nusišypsojęs pasakiau:

— Tas „j-gamastis“ visai teisus, nes jis, rodos, yra tik puskarininkis. Reikia tikėtis, kad kol pasieks generolo laipsnį, išmoks ir bernauti. Mat, ir berno pareigas ne kiekvienas kvailys gerai atlikti sugeba.

MEDELLINO LIETUVIAI ISSIJUDINO

Medellino lietuvių šeima gausėjo ir jau pradeda išlįsti į viešumą. Štai jau padarėme pora bazarų (prekybos namų), kad nors kiek galėtume surinkti atvykstančiuosius ir sušlepti pagalbos reikalinguosius. Didžiausias nuopelnas čia tenka p. P. Leimonaitei - Totoraitienei (dr. Leimono seseriai), kuriai energingai talkininkavo aukomis ir darbu kitos ponios.

VAIKŲ DIENA

Pirmąjį lapkričio šeštadienį buvo čiabūvių vaikų diena. Į šventę buvo pakviesti ir lietuviukai, kurie labai gražiai pasirodė savo muzika ir šokiais. Penkerių metų pianistė Nemiriūtė buvo net apdovanota. Viena čiabūvė mergytė taip gražiai solo padainavo vieną dainelę, kad visus žavėte sužavėjo. Panašios šventės duoda daug džiaugsmo ne tik vaikams, bet ir jų tėvams.

GARSĖJA JONUŠO CHORAS

P. Jonušui pavyko iš vietos lietuvių sudaryti poros dešimčių chorą, kuris labai užimponavo ir patiko čiabūviams. Per Tėvų Saleziečių šventę, lapkričio 7 — 9 dienomis, koncertavo bažnyčioje ir radiofone, aukštai išsklaidami Dainavos šalį ir taip išpuilingai pasirodė, kad sužavėjo tekstilės karalių, kuris paprašė, kad choras kovo 12 d. sutiktų pagiedoti per jo tarnautojų bei darbininkų mišias bažnyčioje. Chorui garsėti, atro-

do, nemaža padeda tikra Lietuvos laktingala — solistė Birutė Cypienė, inž. Cypo žmona. Turime mes čia ir savą kompozitorių, kurio darbų atgarsiai buvo gražiai įvertinti S. Amerikos ir D. Britanijos lietuvių spaudoje.

KAS KENKIA VIETOS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI?

Medelline yra įsikūręs ir Pasaulio Lietuvių Bendruomenės skyrius, kuris tačiau didelio gyvumo nerodo. Prasimanymai, liežuviavimas, pavydas ir artimo meilės stoka nemaža trukdo Medellino lietuviams susispiesti, susicementuoti. „Kai išgirstu žodį vieną, o pridėdu šimtą, tai aš gaunu pasakėčia, kaip iš knygy imtą“. Štai kas atbaido vieną tautietį nuo kito.

Dabar atvyko kun. Barčaitis. Gal jam pavyks kiek krūvon suvesti ir decentralizaciją sumažinti.

Greta P. L. Bendruomenės Medellino skyriaus veikia ir savišalpos kasa, tačiau ji turi savo atskirą valdybą ir visai neskuba su P. L. B. Medellino Skyriaus valdyba susijungti.

„MINCK“, „ARTOJAS“ IR „BALTICA“

Bandomė žengti į priekį taip pat pramonėje ir prekyboje. Štai įsisteigė muilo fabrikas „MINCK“, kurio vardą sudaro steigėjų pavardžių pirmosios raidės. Įsisteigė ir pseudo - kooperatyvas „ARTOJAS“, iš tiesų gi tai trijų bendrovė, kol kas dar be iškabos ir kukliai žengia pirmuosius žingsnius. Girdėjau, kad buvo atdaryta kiek didesnio masto lietuvių krautuvė „BALTICA“, tačiau aš joje dar nesu buvęs ir nieko tikro negaliu tarti.

IKI SEKANCIO KARTO

Šiuo metu Medellino lietuviai ruošiasi bendroms Kūčioms, Kalėdų eglutei ir Naujų Metų sutikimui. Bet apie tai ir apie kitas mūsų padangės naujoves jau sekantį kartą.

GEN. V. GRIGALIŪNAS-GLOVACKIS — „LAIKO“ ATSTOVAS KOLUMBijoje

Pats 1926 m. redagavęs antikomuistinį savaitraštį „Tautos Valia“ ir užėmęs Lietuvoje įvairias aukštas vietas kariuomenėje bei civiliniame gyvenime, ats. gen. V. Grigaliūnas-Glovackis maloniai sutiko atstovauti „LAIKA“ Kolumbijos lietuvių kolonijoje. Šiame numeryje spausdiname jo reportažą „KAIP MES GYVENAME KOLUMBijoje“.

Šiuo metu gen. V. Grigaliūnas-Glovackis gyvena prie Medellin miesto: Carrera 48-a y 65-a — 30 Medellin, Colombia.

LIETUVOJE

TEATRAS ŠIANDIENINĖJE LIETUVOJE

Bolševikai atgaivino buvusius Lietuvos teatrus ir dar pristeigė naujų, kad per juos galėtų vartoti bolševikinimo ir rusinimo darbą. Pasidarę agitaciniais židiniais, kurių žymi personalo dalis yra rusai ir kitų „broliškių respublikų“ piliečiai, dabartinės Lietuvos teatrai netarnauja tikrajam menui ir todėl neturi pasisekimo platesnėje visuomenėje. Tiesa, kai kurių bolševikinių veikalų žiūrėti ar mitingų pasiklausyti prievarta esti suvaromi darbininkai ar mokyklinis jaunimas, tačiau šiaip jau bolševikinė vietos spauda dažnai nusiskundžia labai menku teatru lankymu. Štai keletas žinučių iš šiandieninės Lietuvos teatru kronikos:

Kirgizų liaudies respublikos artistas S. Maliniš spalis 25 d. Valstybiniam Dramos Teatre pastatė ruso A. Ostrovskio „Audrą“.

B. Gerulaitis yra Kauno valst. muzikinio dramos teatro direktorius. Vyriausias šio teatro režisierius yra J. Gustaitis.

K. Tumkevičius vadovauja Šiaulių dramos teatrui. Vyr. režisierius — J. Šeinas. G. A. Lukoševskis vadovauja LTSR valst. operos ir baleto teatrui.

Vilniaus rusų dramos teatras nuolat gastroluoja po visą Lietuvą, rusindamas Lietuvos miestus ir kolūkius. Rusų teatras yra vienintelis, kuris neskursta finansiniu atžvilgiu, nes Vilniaus miestas dabar yra tapęs išimtinai rusiškas.

Šiaulių dramos teatras pastatė ruso A. Liborovskio pjesę „Raudonoji gėlė“. Dekoracijas sukūrė rusas M. Percov. Klaipėdos teatralai yra įpareigoti at-

Maracay lietuviškos kolonijos dalis, susibūrusi Maracay lietuviškos vargo mokyklos patalpose.

Po Venecuelos dangum

Jau veikia 4 vargo mokyklos

Venecuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenės rūpesčiu ir pastangomis Venecuelos lietuvių kolonija turi jau net 4 Sekmadienio Vargo Mokyklas, kurias lanko kelios dešimtys Venecuelos lietuvių ir lietuvių vaikų.

Vargo Mokyklos suorganizuotos VLSB atitinkamų apylinkių ribose ir randasi tiesioginėje apylinkių valdybų globoje ir priežiūroje. Mokykloms vadovauja apylinkių valdybų pakviesti mokytojai — vedėjai, kurie sau pasikviečia kitus bendradarbius-mokytojus. Paprastai kiekvienoje vargo mokykloje dirba po 2—3 — 4 mokytojus. Mokytojų darbas neapmokamas — idėjinis. Ir reikia pasidžiaugti, kad Venecuelos lietuvių tarpe netrūksta mokytojų ir kitų intelektualų, kurie noriai paskiria vieną kitą valandą savaitėje lietuviškojo jaunimo auklėjimui lietuviškoje dvasioje. Mokyklose, pagal specialiai parengtą programą ir nuostatus, vaikučiai supažindinami nuodugniai su Lietuvos istorija, geografija ir mokosi gražiai ir taisyklingai lietuvių kalba reikšti savo mintis. Taip pat ugdoma juose ir tautinis jausmas, kad didžiutusi, jog lietuviams gimė.

Nėra jokios abejonės, Venecuelos lietuviškosios vargo mokyklos prisidės prie vietinio lietuviškojo jaunimo lietuvių tautai išsaugojimo. Tėvai vaikus mielai siunčia į šias mokyklas, o vaikai jas uoliai lanko, nes mokyklos ne tik kad duoda tautinių — mokslinių žinių, bet dar

ir suorganizuoja visą eilę pramogų.

Šiuo metu vargo mokyklos veikia 4 kolonijose: Caracas, Maracay, Valencia ir Barquisimeto. VLSB turi paskyrusį specialų įgaliotinį vargo mokyklų reikalams — inž. Vladą Venckų, kuris tvarko ir koordinuoja jų darbą.

Itrauktas ir religijos dėstymas. Tėvų tikybos lietuviškai vaikučius moko kun. Ant. Sabaliauskas, kuris kartą į mėnesį aplanko visas mokyklas. O Maracay Vargo Mokykloje, tėvams pagėdaujant, įvestas net ir anglų kalbos dėstymas. Anglų kalbai dėstyti pakviestas mokyt. Juozas Kukanauza.

Pažymėtina, jog Maracay vargo mokykla turi ir nuosavas patalpas, kurias pastatė inž. Vladas Venckus, įdėdamas kelius tūkstančius nuosavų čia uždirbtų bolivarų. Prieš kiek laiko mokyklos patalpas, dalyvaujant gausiam vietinės kolonijos narių skaičiui, kun. Ant. Sabaliauskas pašventino, suteikdamas jai Eimučio vardą.

Maracay vargo mokyklos patalpose vyksta ir visas vietinės kolonijos kultūrinis — tautinis judėjimas: susirinkimai, repetitijos, pramogos ir t. t. Kolonija dėkinga inž. Venckui, kad jis, nors turėdamas ir visą eilę kitų rūpesčių, su-rada galimybę pastatyti Maracay lietuviškai kolonijai šį kultūrinio — tautinio gyvenimo židinį.

Reikia tikėtis, kad vargo mokyklų darbas ir toliau vyks taip sklandžiai, kaip iki šioliai.

nėra kam, nes lietuviams rusai sudrausti nedrįsta, o valdininkai rusai savuosius užstoja. Tačiau kai jau kurio nors ruskelio savaliavimas peržengia visas ribas, tada vienas kitas dėl pavyzdžio esti viešai sudraudžiamas. Taip pvz. neseniai aukštą Lietuvos Rysių ministerijos valdininkas Pavlov viešai papėkė švenčionių ryšių kontoros viršininką Porochova už tai, kad „visiškai užleido įstaigos darbą, sistematingai girtuokliavo ir pats išėikvojo 11.000 rublių“.

NAUJAS PENKMETIS SOVIETINĖSE RESPUBLIKOSE

Korėjos įvykiai Kremlui parodė, kad III-jam pasaulio karui dar daug ko trūksta. Ginklavimuisi paspartinti, jie sugalvoja naują penkmečio planą, kuriuo numatoma padvigubinti plieno gamybą, išplėsti Uralo ir Sibiro sričių pramonę, nutiesti strateginių geležinkelių ir iškasti kanalų, pastatyti ypač atominių ginklų gamybai reikalingų elektros jėgainių, sustiprinti strateginius įrengimus Ukrainoje ir Krieme, pakelti naftos gamybą Urale ir Sibire, patrigubinti laivų tonazą ir kt.

Šiuo metu ir Lietuvoje jau vyksta didžiausia propaganda už naują penkmečio planą. Ypač aiškiai šaukiama, kad ko daugiausia lietuvių „savanoriškai“ važiuotų į Turkmeniją 2.300 km ilgio kanalo kasti. Kad tokių „savanorių“ atsiras pakankamas skaičius, užtikrina galingoji NKVD policija.

● Rašytojas Paulius Jurkus, buvęs vienas iš „Aidų“ žurnalo redaktorių, Schw. Gmuendo liet. gimnazijos mokytojas, lapkričio 4 d. išvyko į Jungtinės Amerikos Valstybes, kur apsisistojo pas Tėvus Pranciškonus (Maine).

Nauja VLSB Centro Valdyba

Spaliu mėn. 28 — 29 d. d. Maracay mieste įvykusi Venecuelos Lietuvių Savišalpos Bendruomenės apylinkių atstovų suvažiavimas išrinko naują centro valdybą 1950—1951 veiklos metų periodui, kurią sudaro sekantys asmenys: inž. Vladas Venckus — pirmininkas, versl. Jurgis Bieliūnas — vicepirmininkas, mokyt. Kukanauza Juozas — sekretorius, Dr. Petras Neniškis — išdininikas ir kun. Ant. Sabaliauskas — dvasios vadas.

Be valdybos rinkimo, suvažiavime svarstyta visa eilė organizacinių reikalų ir nutarta dėti visas galimas pastangas, kad dar labiau pagyvinus ir taip jau gana judrų organizacinį veikimą.

Pažymėtina, jog suvažiavimo proga informacijos ir spaudos reikalams įgaliotinio mokyt. J. Kukanauzos pastangomis (talkininkaujant Ant. Skuodžiui, inž. Vl. Venckui ir J. Gineikai) buvo suruošta lietuviškos knygos ir periodinės spaudos parodėlė, kurioje buvo išstatyta apie 300 eksponatų. Taip pat jis išleido ir vienkartinį leidinį — „Atstovą“, kuriame humoristiniame stiliuje buvo apžvelgti praėjusieji 1949—1950 VLSB veiklos metai. Tiek paroda, tiek laikraštėlis atkreipė gyvą dėmesį suvažiavimam atvykusių atstovų ir svečių, kurių matėsi iš Barquisimeto, Caracas'o ir Valencijos miestų.

Suvažiavimas užbaigtas jaukiomis vaisėmis viešbučio „Jardin“ patalpose.

Dar viena lietuviška prekybos įmonė

Maracay. Iš Caracas'o atsikėlęs į Maracay miestą tautietis Maiga atidarė kolonijinių prekių parduotuvę — „Los Lituanos“. Kiek girdėti, naujajam prekybininkui neblogai sekasi.

Gyvas susidomėjimas „Laiku“

Venecuelos lietuvių tarpe Argentinos lietuvių laikraštis „Laikas“, kaip vienas rimčiausių Pietų Amerikos lietuviškų periodinių leidinių, kas kartą vis įgyja didesnį pasitikėjimą ir yra mielai skaitomas ir laukiamas svečiais. Reikia paminėti, jog „Laikas“, siunčiamas oro paštu, Venecuelos lietuvius labai greitai pasiekia — per 8—10 dienų laikotarpį. Tat, dar su aktualiomis informacijomis.

„Laiko“ atstovas Venecueloje — mokyt. J. Kukanauza suorganizavo, kad palengvinus „Laiko“ užsiprenumeravimą 1951 mt., spaudos platintojų tinklą. „Laiko“ ir kt. spaudos platintojais pakviesti šie lietuviško spausdinto žodžio prieteliai: Vl. Martišauskas — Caracas'e, Liseckas — Valencijoje, Kulkaitis — Barquisimete ir Maracaibo mieste — Stepenka. Maracayuje platina patsai Kukanauza.

Venecuelos lietuvių maloniai kviečiami šių spaudos platintojų talka pasinaudoti. „Laikas“ Venecueloje, siunčiamas oro paštu, kainuoja Bs 10,50 metams.

LIETUVIAI GYDYTOJAI VENECUELOJE

Venecueloje yra keletas neperseniai atvykusių lietuvių gydytojų: Seputienė, Gutauskas, Zubinas ir Hermanavičius. Visi jie dirba savo profesijos darbą valdiškose vietose. Veterinarijos gydytojas dr. Delertas aptarnauja valdišką veterinarijos stotį Valeroje.

KILNUS PAVYZDYS

Elena Dervojėdaitienė, kaulių ir vištų ūkio savininkė Barquisimeto apylinkėje, sutinka priimti ir auginti vieną ar dvi 7—8 metų amžiaus mergytes lietuvaiteis.

● Didžiosios Britanijos Lietuvių Sąjunga Londone pirkė patogius namus miesto centre už 8000 svarų. Namuose yra 19 gerų kambarių. Juose bus Sąjungos buveinė, valgykla, klubas, posėdžių salė ir pora kambarių atvykstantiems iš toliau svečiams. Likusieji kambariai bus nuomojami, kad iš gausiam pajamų būtų galima apmokėti likusią skolą už namus.

1949-1950 organizacinės veiklos metų VLSB centro valdyba: (iš kairės dešinėn) versl. J. Bieliūnas, versl. B. Čėlius, kun. Ant. Sabaliauskas, inž. Vl. Venckus ir mokyt. J. Kukanauza.

Prelatui M. Krupavičiui 65 metai

Rašo P. STAKYS

Yra vardų, kurie iškyla į garsenybes, kurie kaip meteorai nuręžia per nakties tamsą ir vėl išnyksta, nė žymės nepalikdami. Taip pat yra vardų, kurie su saule pakyla, lėtai, bet stipriai šviesdami, ir, atlikę savo didelius darbus, neprapuola su žaibo žybtelėjimu, bet lieka atėities kartų mintyse ir širdyse. Tai vardai pasaulio ir tautų vyrų, kurie kuria didžiulius žmonių veikalus, lemiančius istorijos vyksmą.

Mūsų tautoje tarp tokių istorinių asmenybių yra Mykolas Krupavičius, kuriam šiais metais suėjo 65 amžiaus metai.

Prelatas Mykolas Krupavičius yra Sūduvos krašto sūnus. Gimė jis pačioje jos širdyje — Gudeliuose, netoli Marijampolės, 1885 m. rugsėjo 29 d. Tai šv. Mykolo Arkangelo — kovos simbolio diena, kuri lemtingai atžymėjo visą Krupavičiaus gyvenimą kovos ženklų, kovos dėl savo tautos laisvės, dėl darbo žmonių gyvenimo palengvinimo ir krikščioniškųjų idealų įgyvendinimo. Jo tėvas — vargingas dvaro darbininkas, vėliau emigravęs Amerikon in ten nelaimingai žuvęs mašinos sutriušintas, būsimąjį kovotoją dar visai mažą paliko našlaičiu daliai vargti. Tačiau nors neturtingas, bet nepaprastai darbštis jo motina visomis jėgomis stengiasi suteikti savo vieninteliui sūnui mokslo, leisdamas Veiverių mokytojų seminarijon. Ją baigęs, M. Krupavičius kurį laiką mokytojauja, bet siauras mokytojo darbas nepatenkina jo platių užsimojimų. Jis stovi į kunigų seminariją Suvalkuose ir, ją baigęs, kaip gabus studentas siunčiamas aukštųjų studijų pagilinti Petrapilį ir Dvasinę Akademiją. Pirmojo karo metu 1917 metais Krupavičius jau yra Voronežo M. Yčo gimnazijos kapelionas ir tenykčių lietuvių karo pabėgėlių organizatorius. Nuo to laiko ir prasideda platus, įvairus ir daugelį visuomeniško gyvenimo šakų apimęs jo politinis — visuomeninis darbas.

Prel. M. Krupavičius, būdamas didelių gabumų visuomenininkas, savo darbu neribojia viena kuria sritimi. Jis visa energija ir nepaprastu veržumu metasi į visą besikuriantį Lietuvai reikalingą sritį. Jį randame Krikščionių Demokratų partijos kūrėju ir jos vadų pirmose eilėse, jį matome rinkiminėse kompanijose, Steigiamojo ir kitų Lietuvos valstybės seimų atstovų tarpe. Visur jis aktyvus, net aktyviausias kovotojas už savo idealus. Jis ministeris ir stipriausias kovotojas dėl žemės reformos bei tos reformos vykdytojas. Jis savo partijos ideologas bei rašytojas, griežtas, bet garbingas kovotojas su savo idėjiniais priešais. M. Krupavičius yra taip pat vienas iš didžiųjų kalbėtojų, kurio išvaizda, aštrus akių žvilgsnis, aiškus ir stiprus balso skambėjimas, geležinė minčių logika pavergia net priešingai nusiteikusį klausytoją. Tai vis sritis, kuriose šis didelis tautos vyras yra palikęs savo gyvenimo ir savo darbų dalį.

Ypatingas M. Krupavičiaus nuopelnas — žemės reforma, kuria, kaip „N. Gyvenimas“, jo 60-ties metų sukaktuvių proga yra išsireiškęs, „mes pralenkėme Europą“. Pats kilęs iš vargingų tėvų ir vargo pakankamai matęs, M. Krupavičius savo politinę veiklą pirmiausia ima rūpintis vargingųjų darbininkų ir smulkųjų žemvaldžių reikalais. Jo tikslas — galimai geriau apriūpinti Lietuvos darbo žmonių reikalus, remiantis krikščioniškojo mokslo pagrindais. Tam buvo reikalinga žemės reforma: iš užsilikusių dvarų sudaryti daugelį mažų ūkių ir juos atiduoti nuosavybėn žeme dirbtį norintiems bežemiems ir mažžemiems. Mūsųji žemės reforma tikrai yra pralenkusi kitų Europos kraštų žemės reformas, kurios kai kuriuose kraštuose dar iki šiol nėra tinkamai pravestos arba apie jas dar tik kalbama (pvz. Italija, Ispanija). Nelengva tai buvo įvykdyti. Jam teko kovoti ne tik su dvarininkais, bet net daugeliu atvejų ir su savo paties partijos žmonėmis. Tai galėjo taip greitai ir taip pagrindiniai atlikti tik toks geležinės valios, nepaprastos energijos ir užsispyrimo žmogus, kaip M. Krupavičius.

Laimėjus seimo rinkimus 1926 m. kitoms partijoms, Krupavičiaus politinis darbas pasunkėja. Tokios jėgos politikas valdantiems nebūvo pageidaujamas. Jis išvyksta porai metų į Prancūziją ir ten gilina savo socialines studijas. Iš ten grįžęs jis neįsijungia į valstybinį gyvenimą, bet eina į grynai bažnytinį — pastoracinį darbą ir, daugelio nustebimui, būvusi politinė garsenybė paskiriamas Garliavos parapijos vikaru. Po to greitai skiriamas Veiverių klebonu ir, ten kiek

laiko pabuves, pakviečiamas Vilkaviškio kunigų seminarijos profesoriumi. Kaip profesorius jis yra savo studentų nepaprastai gerbiamas ir mylimas, nes savo žiniomis, dėstymu aiškumu ir asmeniniais privalumais tiesiog burte užburia savo klausytojus. Nors neilgai profesoriauja, bet prof. Krupavičiaus įtaka to laiko kelių laidų jaunuosiuose kuniguose yra uždėjusi savo žymę. Ta neeilinio profesoriaus įspausta žymė liko ne tik jo auklėtinų atmintyje, bet ir jų sielose.

Sveikatai ir kitoms aplinkybėms neleidžiant ilgiau likti profesoriumi, M. Krupavičius nuo tų pareigų atsisako, ir Vilkaviškio vyskupas jį skiria Kalvarijos klebonu bei dekanu. Šiose pareigose jis sulaukia pirmojo bolševikmečio ir vokiečių okupacijos. Tačiau jo tvirta valia nesilenkia nei vieniems nei antriems okupantams. Jei pirmieji, bijodami sukelti nelauktų dėl tokio asmens pajudimo bruzdėjimų, nespėjo, tai vokiečiai už jo memorandumą ir nenusilenkimą galutinai kartu su Dr. K. Griniu (šis dėl seno amžiaus paliktas kaime Lietuvoje) ir J. Aleksa ištrėmiamas dar 1943 m. į Vokietiją, kur atiduodamas policijos priežiūrai. Čia jis sulaukia karo pabaigos ir, papūtus šiek tiek geresniems vėjams, atsistoja kovotojų dėl Lietuvos

DR. J. GRINIUS

Socialinė pažanga Vokietijoje

Dėl nelaimių atneštų žmonijai per da paskutiniuosius pasaulinius karus didelė atsakomybė tenka Vokietijai. Dėl tų nelaimingų karų pasėkų Vokietijos žmonės daug kenčia ir vargsta — dėl sugriautų fabrikų stinga darbo, dėl sunaikintų daugybės namų stinga butų. Todėl Vokietijos darbo žmonės, suprantama, neturi tokių gerų uždarbių, kaip J.A.V. ar Kanados dirbantieji. Tačiau Vokietijoje dirbančio žmogaus gyvenimas turi tokių gerų pusių, kurių gali pavydėti kitų kraštų darbininkai. Tai įvairūs socialiniai draudimai, ypač ligos ir nedarbo atvejais. Amerikoj liga yra viena didžiausių nelaimių, nes žmogus tada ne tik nieko neuždirba, bet ir santaupas gydytojams — lupikams išleidžia. Vokietijos darbininkui liga nėra tokia baisi nelaimė, nes kiekvienas dirbantysis, kuris į mėnesį uždirba nedaugiau 300 D. markių, privalomai turi apsidrausti ligonių kasose. Susirgęs jis gauna nemokamą gydymą ligoninėje, jei jo liga te reikalauja, o jei jis gydomis namie, jį gauna kasdien pašalpa, kuri mažai kuo skiriasi nuo bedarbio pašalpos.

Ligonis darbininkas gydymosi pašalpa gauna ir būdamas bedarbis, nes kiekvienas yra privalomai draudžiamas ir nuo nedarbo. Sakysim, žmogus, kuris išbuvo darbe nemažiau 6 mėnesių ir neteko darbo ne dėl savo kaltės, jis per tris mėnesius gali gauti bedarbio pašalpa. Jei jis darbe išbuvo bent 10 mėnesių, netekęs darbo, bedarbio pašalpa gali gauti pusei metų. Jei dirba ilgiau, bedarbio pašalpos dienų skaičius daugėja. Pašalpos dydis pareina nuo gauto atlyginimo iš šeimos sudėties, tačiau pati pašalpa yra tokia, kad žmogus tauriai gali pragyventi. Jei per bedarbio pašalpos gavimo laiką, asmuo darbo nesusirado arba darbo įstaiga jam jo nepasūlė, bedarbis dar gali gauti darbo draudimo pašalpa, kuri yra nedaug ką mažesnė už bedarbio pašalpa. Taigi, nedarbo ir ligos draudimai panaikina tą baimės netikrumo nuotaiką, kuri nuolat graso daugiui Amerikos kontinento dirbantiesiems Vokietijos darbininkai neturi vieno dalyko, kurį turi prancūzai — tai šeimos priedo, kurie proporcingai kyla pagyvusių vaikų skaičių. Tiesa, ir ligos ir darbo draudimų pašalpos ir mokesčių atskaitymuose atsižvelgiama ir nedarbingų vaikų skaičių, tačiau dirbančiajam šeimos priedas nemokamas. Tuo tarpu Prancūzijos darbininkui, kuris turi 4 vaikus, atlyginimas pakyla arti 100%, o tas priedas išmokamas ne darbdavio, bet valstybinio šeimos fondo.

Tačiau šiuo momentu Vokietijos kraštų kai kuriuose Landtaguose — seimuose diskutuojamas, o kai kur (Hessene, Würtemberg) jau priimtas įstatymo projektas, kuris įvesdina įmonės darbininkus į įmonės administravimą, kaip sprendžiamąjį veiksnį. Tiesa, suteikimas teisės darbininkams per savo rinktus atstovus dalyvauti įmonės valdyme yra kilęs iš Prancūzijos, ypač prancūzų katalikų. Šitą mintį apie darbininkų dalyvavimą įmonės valdyme ir jos pelne ener-

laivės pirmosiose gretose. Jis išrenkamas Lietuvos iš visų kovojančių už Lietuvos laisvę partijų sukurtu ir Vokietijoje atnaujintu Vyriausiojo Lietuvos Išlaisvinimo Komiteto (sutrumpintai: VLIKo), pirmininku. VLIKas, garbingojo Jubilato vadovaujamas, iki šiol neša sėkmingai sunkiausią Lietuvos laisvinimo kovą našta. Ir čia jam tenka kovoti ne tik su mūsų tautos priešais, kurie stengiasi kiekvieną laisvės kovotoją asmeniškai prieš savus tautiečius suniekinėti, apšmeižti, bet taip pat ir su savo tautiečiais, visokio plauko „kritikais“, verksniais, kurie tų kovų prasmės nesuprasdami, savo nuolatiniams priekaištais tą kovą apsunkena. Bet jis stovi tose kovose neaištinamas ir tvirtai neša laisvės vėliava.

Šventasis Tėvas, įvertindamas M. Krupavičiaus nuopelnus savo tautai ir krikščionybei, prieš porą metų jam suteikė Rūmų Prelato titula ir insiėnijas. Tuo titulu suteikimu M. Krupavičius ne tik asmeniškai yra įvertintas, bet taip pat pripažįstama ir visos kovojančios Lietuvos kovų bei troškimų vertė.

Didžiam mūsų Tautos Vyrui, sulaukusiam tokio garbingo amžiaus ir atlikusiam mūsų tautai istorinės reikšmės darbų bei iki šiol tvirtai stovinčiam jos kovų priesaky, tenka palinkėti sveikatos, kuri jam taip labai yra reikalinga, Dievo palaimos ir pagalbos išnešti laisvės vėliava iki galutinio laimėjimo, iki sugrįžimo į nepriklausomą Tėvyne.

Be laikraščio — ne Kalėdos

Kodėl atominė bomba sprogdina aukštai

Ar Ji Gali Sukelti Lietų, Audras ir Uraganus

DR. J. PRUNSKIS

Kai sprogsta granata ar eilinė bomba, ji kerta skvečdromis, šrapneliais. Kitaip yra su atominė bomba. Čia susidaro temperatūra, aukštesnė kaip milijonas laipsnių. (Paprastajai bombai sprogdant temperatūra tepasiekia 5.000 laipsnių C) Tokiame karštyje ištirpsta, dujomis pavirsta ir visa dar neišsprugusi atominės bombos medžiaga, ir įtaisai į kuriuos ji buvo sudėta. Tai atominė bomba daugiausiai veikia atsirandančių karščiu, oro bangos vėselu ir pavojingais spinduliais.

UGNIES KAMUOLYS

Sprogas atominėi bombai ir atsiradus tam neišpasakytam karščiui, po sekundės kelių milijoninių dalių taip įkaista aplinkai esantis oras, kad ima švytėti ugnies kamuoliai.

Praslinkus milijoninei sekundės daliai po sprogdimo tas ugnies kamuolys jau pasiekia 45 pėdų platumo ir arti jo temperatūra būna 300.000 laipsnių celsijaus. Šiuo metu stebint sprogdusią atominę bombą iš už 10 kilometrų nuotolio ji atrodo apie šimtą kartų šviesesnė už saulę.

Karštas oras plečiasi, tas ugnies kamuolys darosi lengvesnis ir greitai kyla aukštyn. Po dešimties sekundžių jisai jau bus iškilęs 500 metrų ir bepradedęs silpnėti, atlikęs baisųjį nakinimo darbą. Ugnies gij kamuolys per vieną sekundę pasiekia didžiausio savo išsiplėtimo — būna skersmenyje 150 metrų.

Svarbiausias atominės bombos veikimas tęsiasi per 10 sekundžių nuo išsprogimo.

IŠSPROGDINO 700 METRŲ AUKŠTYJE

Atominės bombos ant Japonijos buvo išsprogdintos maždaug 700 metrų aukštumoje. Čia yra stipriausias jos veikimas. Jeigu ji sprogtų mažesnėje, kaip 170 metrų aukštumoje, tai susidarantis ugnies kamuolys jau siektų žemę, sutirpdytų į dujas nemažą kiekį žemės, plieno ar kitos medžiagos, kurią paliestų. Veikimas būtų labai stiprus, bet neplatus. Susidarytų šioks toks krateris po vieta.

kur sprogo bomba, bet dalis karščio ir tos galingosios oro bangos pranyktų pasiekę žemę, tuo susiaurindami atominės bangos veikimo plotį.

Po atominės bombos sprogdimo susidaro toksai atominis debesėlis iš įkaitintų ir sutirpdintų įvairių medžiagų. Jisai greit kyla į viršų. Per pirmas pusantros minutes pasiekia 5 kilometrų aukštį, o per aštuonias su puse minutes jau yra 10 kilometrų aukštyje. Darant bandymus Alamogorde, Naujoje Meksikoje, tasai atominis debesėlis pasiekė 13 kilometrų aukštį.

Susidaro radioaktyvus stulpas, kurs retesniai aukštumos ore išsiplėčia į kelių mylių plotį, sudarydamas iš pavelsių mums pažįstamą atominės bombos „grybą“, kurs pasilieka matomas per išstiją valandą ar net ilgiau.

RADIOAKTYVUSIS LIETUS

Tame atominiam debesėlyje esančios dulkelės pasidaro radioaktyvios. Pamažu jos pradeda kristi žemyn. Tačiau Hiroshimos ir Nagasakio patyrimas, 10 metrų aukštyje buvo susprogdinta atominė bomba, parodė, kad tos krintančios radioaktyvios dalytės jau nebeturėjo jėgos pakenkti gyventojams.

Kaikurie anksčiau baiminosi, ar sprogdama atominė bomba nesukels sunkių lietu, ar baisių vėselų, uraganų. Tačiau patyrimas tą baimę išskleidė. Atominės bombos sprogdimas yra taip staigus, kad visa atmosfera taip greitai momentu nesusėpja persitvarkyti lietu, gi kai dėl uraganų, tai jiems sukelti reikia dar didesnės jėgos, kaip ta esančioji ligi šiol vartotose atominėse bombose.

Sprogas bandomajai atominėi bombai paliai Bikini salas už kokių dviejų trijų valandų pasirodė lengvas lietusis. Krišdami lašai per radioaktyvų debesėlį ir patys pasidarė radio aktyvūs, bet labai silpnai.

Bet tai buvo labai mažas reiškinys. Didieji debesys atominės bombos sprogdimo aplinkinėse erdvėse pasiliko nepaliesti taigi mokslininkai daro išvadą, kad atominės bombos sprogdimas turi tik nežymios įtakos orui.

BUENOS AIRES — AVELLANEDA

KILNUS PAVYZDYS

Augustinas Varškys ir Andrius Naujokas yra pirmieji iš tremtinių, kurie finansavo po vieną „LAIKO“ numerį. Abu pavyzdingi jaunuoliai atvyko į Argentiją iš Italijos. Paskirdami po žymią savo kuklių darbo sutaupę dalį lietuviškam žodžiui, jie nenusilepami išduoda savo kilnią idealistų sielą ir didį gyvenamojo momento reikalų supratimą. Nors jie įsakmiai prašė apie juos nieko nerašyti, tačiau jų pavyzdys patsai kalba apie save.

KULTŪROS ŽURNALO "AIDAI"

prenumeratoriai prašomi nedelsiant atsilyginti už šių metų prenumeratą. Galima įmokėti „LAIKO“ Redakcijoje (metams \$ 50.—)

● „LAIKO“ Garbės Leidėjai Adelė ir Vincas Grigaičiai savo dukters Adelukės Sutvirtinimo Sakramento priėmimo proga lapkričio 26 d. Lietuvių Salės patalpose suruošė artimųjų bičiulių priėmimą. Svečių tarpe matėsi „LAIKO“ garbės rėmėjas Vytautas Gurevičius su Ponia, pp. Mainoniai, p. Nekrošius jun., pianistas Andrius Kuprevičius, dail. R. Kuprevičius su Ponia, kun. Pr. Garšva M.I.C. „LAIKO“ redaktorius ir kt. Svečiai turėjo progos pasiklausti čia pat

didžiojo salėje vykusio puikaus fortepiono koncerto.

● Lapkričio 26 d. Lietuvių Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje Avellanedoje buvo teikiamas Sutvirtinimo Sakramento priėmimą daugybė mokyklinio ir vyresnio amžiaus lietuvių iš Buenos Aires ir apylinkių.

● Lapkričio 19 d. Liet. Aušros Vartų Parapijos bažnyčioje daugiau kaip šimtas vaikų priėmė pirmąjį šv. Komuniją. Jų tarpe nemaža lietuvių.

1950 m. sausio 6 d. Lietuvių Aušros Vartų parapijos sode vyksta didžiulis TRIJŲ KARALIŲ PIKNIKAS

Bus be galo įdomi programa su gyvaisiais paveikslais, lietuviška muzika, įvairiais žaidimais iš šokiais. Veiks geras lietuviškas buietas.

Įėjimas iš gatvės Mendoza! Pradžia 17 val. Dalyvaukime visi ir visos!

Mokslas + Menas + Literatūra

Rašytojo Likimas

Mato Šalčiaus Darbai ir Tragedija

Prieš dešimtį metų Bolivijoje mirė didelis lietuvis, keliautojas, žurnalistas ir rašytojas, Spaudos Fondo premijuoto veikalo "Svečiuose pas 40 tautų" autorius, neuilstamas lietuvių kultūros fronto darbininkas — MATAS ŠALČIUS, nepalankių klimato ir gyvenimo sąlygų intensyvaus, aistringo darbo ir "savųjų" intrigu auka. Jo kūrybinga ir skaudu gyvenimą vainikuoją kuklus kryžius Guayramino kapinėse.

Nepr. Lietuvoje Matas Šalčius yra nuveikęs didelį visuomeninį ir žurnalistinį darbą kaip vienas iš Šaulių Sąjungos kūrėjų ir jos štabo viršininkas, "Švietimo Reikalų" redakcijos sekretorius. Spaudos Biuro bendradarbis, "Saulėtekio" redaktorius, "Eltos" direktorius, "Lietuvos Aido" red. pavaduotojas.

Jis ypač pagarsėjo šesiu tomų veikalais — "Svečiuose pas 40 tautų", kurį parašė po plataus kelionių ciklo, pradėto 1929 m. Šis veikalas savo metu Lietuvoje buvo geriausiai skaitoma knyga ir, jei ji būtų buvusi parašyta kuria didžiųjų tautų kalba, autorius neabejotinai būtų susilaukęs pasaulinio garso. Be to jis yra palikęs ir daugiau smulkesnių raštų. 1937 m. pradėjo rašyti romaną "Susirado", kuris su daugeliu kitų rankraščių, jų tarpe ir metmeninis jo naujo kelionių romano rankraštis, yra šiaudien jo slaugės rankose.

Mato Šalčiaus pasauli pažinusi akis smarkiai kritikuoja jaunos Lietuvos valstybės administracijos žygius. Jis viešai pasmerkė būdą numalinti sukurstytiems Suvalkių ūkininkams. Taip pat siejosi ir reikalavo dėmesio lietuviams išsviams visame pasaulyje. Yra sakoma, kad jis pirmasis pasiūlęs organizuoti "Pasaulio Lietuvių Bendruomenę", bet nebuvo išgirstas ir suplastas. Susitaupes kiek pinigų, pats pasiryžta važiuoti gelbėti lietuvių bei P. Ameriką, kartu

norėdamas pažinti naujus kraštus. 1936 m. atvyko į Buenos Aires, kur tikėjosi pajėgsius suvaldyti siautėjančią lietuvių tarpe politinę anarchiją.

Argentinoje Matas Šalčius pradėjo leisti savaitraštį "Išvien". Pats jau šio laikraščio vardas rodo jo kūrėjo užsimojimus. Tačiau nesusilaukęs reikalingos paramos, priešų puolamas ir trukdomas, laikraštį redaguodamas tiek vargo, kad dažnai ir pavalgyti neturėdavo už ką. To pasėka — smarkus inkstų uždegimas. Buvo reikalinga skubi operacija, bet nebuvo lėšų. Sveikatai vos pasitaisius ir kiekvieną dieną grėsiant vėl atkristi, o intrigoms tęsiantis, neiškentė: metė savo kūrinių ir išvažiavo. "Išvien", perimtas kitų, sustojo.

1939 m. balandžio mėn. peržengė Andų kalnus ir dviračiu po penkių mėnesių pasiekė Čilės sostinę San-

tiago. Ten pabuvęs pusę metų, nusprendęs tęsti kelionę šiaurės Amerikos link pagal Amazonės upės aukštupį. Metų pabaigoje pasiekė Bolivijos sostinę La Paz, kur pusę metų pavargęs (boliviečiai labai mažai temokėjo už straipsnius), 1940 m. pradžioje patraukęs Brazilijos link. Šis kelionės tarpas buvęs ypatingai pavojingas ir sunkus. Penkią dienas ejęs pėsčias, o daiktus vilkė mulai, paskiau plaukęs srauniomis upėmis, paprastu plaustu. Pasiekęs platines sraves, galėjęs kelionę tęsti laiveliu. Taip jis pasiekė Brazilijos sieną...

Čia Matas apsirgęs. Tris dienas tęsėsi malarijos ir smegenų uždegimo agonija. Nustojęs sąmonės, tik prieš pačią mirtį buvo jį kiek atgavęs.

Tokia buvo didelio lietuvių, keliautojų ir rašytojo mirtis.

Guayramino kapinėse stovi kuklus kryžius su užrašu, bylojančiu apie tai, kad po juo ilsisi Lietuvos rašytojas ir žurnalistas Matas Šalčius.

R.

PAULIUS JURKUS

MOTULEI

I.
MOTULE, eik ant aukšto kalno,
Pažvelk į vakarus rausvus,
Pro skliauto debesėlį švelnų
Matysi mariose laivus.

Tai aš plaukiu laivais juodais
Ir savo liūdesį nešuos!
Man kužda — puošiasi žiedais
Žiemužė tolimuos kraštuos!

Ne man vėl Baltijon iškilti
Ir žengt į krantą gintarų
Ir Žilvino karaliaus viltį
Parnešti kvepiančiu baru...

Pamok, Motule, nuo krantų,
Tegu skarelė man plazdės!
Pajuodusiais laivais skrendu
Palaidot liūdesį širdies!

II.
O PAULI, mielas klajūnėli,
Erškėčiais širdį man išgėlė
Naktuzės be tavęs...

Ne tau ten saulė skaisčiaveidė,
Ir miestai, rožėm prasiskleidę,
J laimę nenuves...

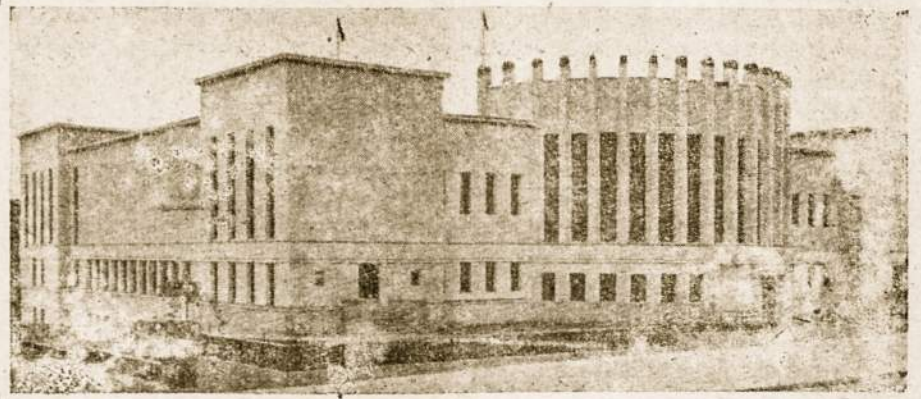
Tik ant gimtines slenkščio seno
Ir liūdesys džiaugsmu sruvena,
Ir šypsos akmenys kieme...

Sugrįžk, kai saulė įdienojus
Pakels žydėti uogynojus,
Sugrįžk, klajūne, pas mane!

Jei bus durelės uždarytos
Ir židiny ataušę plytos, —
Užeiki į kapus.

Tenai kuždės tau žolynėlis,
Bučiuos vėjelis pasikėlęs, —
Giliai širdis pabus...

O Pauli, mielas klajūnėli,
Erškėčiais širdį man išgėlė
Naktuzės be tavęs...

Kultūros Muziejus Kaune

KULTŪROS KRONIKA

PUIKUS KUPREVICIAUS KONCERTAS

Šių metų sezono užbaigimo proga lapkričio 26 d. pianistas Andrius Kuprevičius Lietuvių Salėje Avellanedoje davė puikų fortepiono koncertą, sutraukusį daug tikrų muzikos mylėtojų ne tik iš Lietuvos, bet ir iš šalia esančių miestų.

Pirmojoje koncerto dalyje su giliu įsijautimu paskambino L. von Beethoven'o Sonata dominor (patetika) ir R. Schumano "Plaštakės op. 2".

Antroje dalyje puikiai skambėjo M. K. Čaikovskio "Rudens daina" ir "Valsas", Fr. Chopino "Trys etiudai" ir Fr. Liszt'o kūrinys "Tarantella" (Venecija ir Neapolis), kuris Europoje A. Kuprevičių ypač gerai išgarsino. Jis buvo išpildytas su neaplenkiamu technikos išnumu, jėga ir pergvenimu.

Nežiūrint vasariško oro, koncertas sutraukė palyginamai daug publikos, kas rodo, kad aukštos kokybės koncertai mūsų vis labiau įspilietina.

Spalio 21 d. Philadelphijoje įvyko Lituanistikos Mokyklos atidarymas. Atidaromąją paskaitą skaitė prof. A. Senas: "Lietuvių kalbos panašumai ir gimnastės santykiai su kitomis kalbomis". Mokykla veiks kiekvieną šeštadienį nuo 15 iki 17 val. Lektoriai: prof. Krėvė Mickevičius (naujoji literatūra),

Visam pasauli mažieji skaito
vaikų laikraštėlį "EGLUTĘ".
Joje daug gražių skaitymų ir
eilių.

dr. Maciūnas (senoji literatūra), prof. A. Senas, prof. A. Salys ir L. Dambriūnas (liet. kalbos kursas), dr. J. Puzinas ir dr. Vasiliauskas (Lietuvos istorija). Patalpas mokyklai suteikė šv. Andriaus parapijos klebonas.

Čikagoje steigiamo jaunimo teatro režisierium sutiko būti buv. Valst. Teatro Kaune aktorius St. Pilka.

Lietuvis tik tas, kuris yra prisirišęs prie lietuviškos kultūros. Mes esame visuotinoj mobilizacijoje už lietuviškąją kultūrą. Kas lietuviškąją kultūrą išduoda, tas ne lietuvis. Kas nekovoja už lietuvių, tas ne lietuvis. Aš dar niekam nesu nusileidęs ir nesu svyravęs kovoj už lietuvių, ir dar niekur dėl to neturėjau nemalonumų.

Prof. Kazys Pakštas.

Jau gavome užsakyti kiekį "Lietuvių Kalbos Vadovo"

Norintieji šį veikalą įsigyti, prašomi nedelsiant (neveliau iki sausio 10 d.) įmokėti "LAIKO" Administracijai 70 argent. pežų. Jau du trečdaliai užsakytojų egzempliorių yra parduoti. Pirmenybė ne tiems, kurie anksčiau užsiskaitė, bet tiems, kurie laiku įmoka. Skolon siūsti negalime.

Taip pat yra gauta naujausių lietuviškų knygų siunta. Jų sąrašas ir kainos paskelbtos š. m. "LAIKO" 18 nr. Skelbiame jas ir atsikirti.

Nuo Buenos Aires iki New Orleans

Kelionės įspūdžiai (I)

Rašo ALFONSAS GRAUSLYS

LAPKRIO 9 d. Vienas tarp nepažįstamų, į napažįstamą naują šalį pradėjau kelionę. Ilgai man nuo kranto mo-suota skeptiškais, taip ilgai, kaip niekam kitam. Išnyko pagalvau, visi pasilikę ant kranto, iš akių. Pasidarė nebežiūrimi. Tartum į mirties šešėli atsisoję. Pasijutau dar vienišesnis. Skausmas dar labiau pradėjo draskyti širdį. Skausmas, kuris prasišvėtė iš akių.

Yra žmonių, kuriems kiekvienas atsiskeyrimas tai tikra dvasios operacija. O juk ir lengviausiai pasisekusiu operacijų žmogus negali labai daug kartų gyvenime pakelti. Kiekviena jų, žmogų gydydama, alina, naikina.

Atsisėdau pats vienas kambarėlyje prislėgtas, pritrenktas. Kad užsimirščiau, ėmiausi rašyti. Rašyti, kaip ne vienam kartais atrods, mintis keistas.

Prasidėjo pirmoji kelionės diena į naują gyvenimo tarpą. Priešakyje — nežinomybė, užakalyje — mažo draugų būrelio, pasil'kusio Buenos Aires prielankos krante, vizija.

LAPKRIO 10 d. Kodėl pervaziavimas iš krašto į kraštą nevienam yra tikra dvasios operacija? Juk tėvynės netekusiam visam pasaulyje lygiai nejuokiu, nes tą nejuokiamą žmogus pats su savimi nešioja. Iš kur tad tas naujas nejuokumas? Gal iš to, kad vienoj vietoj šiek tiek apsiratus, tėvynės netekimo skausmo aštrumas lyg ir laikinai atbunka. Kasdien matydamas tas pačias vietas ir tuos pačius veidus, su jais susigyveni. O jei dar tie veidai lietuviški, jei dar tau ausyse skamba, nors jau ir svetimųjų teršama, tačiau vis dar saldi lietuvių kalbos muzika, tada ne taip skaudžiai jauti tėvynės tolumą, tada istengti raminačiai apsigauti. Tik tada, kai vėl naujai išvyksti į pasaulį, vėl pasijunti tikras tremtinys. Tai yra tas, ku-

ris tėvynės užnugario neturi, kurs iš pasaulio malonės gyvena, kuriam visur viskas svetima. O jei dar vyksti į ten, kur net susidaryti tėvynės iliuzijos negalėsi, kur lietuvių nebus, galima suprasti, kad tremtinio širdis nedžiūgia, nors ir kažin kiek prieš tai apleidžiamam krašte būtų kentėjusi.

Pirmoji kelionės dienos dalis ir po to sekanti naktis — rami. Ramiai uždamas laivas "neša per pasaulį keliaujantį žmogų". Tik kartais jis susipurto, tartum kažkokį gilumos kliūčių sukrečiama. Jei stovėtumei sausumoj — taip turėtų atrodyti žemės drebejimas. Baltos žuvėdros, vandenų poezijos atstovės, ramiai ir raminačiai retkarčiais praskrenda.

Aplink visi kalba angliškai. Atrodo, kad nemokančiam tos kalbos teks keliauti tyloje, su nieku nesikalbant, taip kaip savo jam skirtą, kitų nepakartojamą gyvenimą žmogus vienias išgyvena. Bet žmogaus didybė kaip tik jo vienišume. Vienišumas brandina asmenybės. Taip ramini save.

Jau nuo pat ryto esame sustoję Montevideo, Urugvajaus sostinė, uoste. Visa dvylika valandų keliaujantieji čia galės praleisti.

Nulipęs krantan, susitinku su p. K. Čibiru. Jaukas parko kavinėje susėdę kalbamės. Dalinuos paskutiniuos Buenos Aires įspūdžiais. Jam, kurs tiek ryšių turi su to miesto lietuviu, viskas įdomu, kas liečia lietuvių ir lietuvišką gyvenimą kolonijoje. Aplankau to kuklaus kultūrininko kambarėlį. Kambarėlis visai netinkamas proto darbo susitelkimui, kuriam reikia tiek ramybės. Čia gi nuolat triukšmingai čina tramvajai.

Einame Lietuvos Pasiuntinybėn. Didelis Vytis raudonom fone su atitinkamais įrašais puošia tą jauką, gėlių kvapo su-

pamą namą. Pasiuntinybė — tai jaudinąs laisvosios Lietuvos palikimas, atsiminimas. Jos patalpos — tai Lietuvos laisva teritorija Urugvajaus žemėje. Koks tad iškilmingas ir drauge graudus jausmas apima tavę, kai į tą namą įkeli koją.

Neapsiriksiu tvirtindamas, kad šiaudien lietuviško pasaulio akys yra sužiuorusios ir mūsų likusias pasaulyje atstovybes. Iš jų tikimasi aukščiausio pasiaukojančio tautai patriotizmo, stipriausio teigimo, heroiško darbo tautai. Didybės įpareigoja!

Kukliai besišypsas, vydūniškų brouų Pasiuntinybės sekretorius p. A. Grišonas atidaro mums duris. Netrukus sulaukiame Pono Ministro su Ponia, grįžtančių iš pamaldų už švedijos karalių, kuriose dalyvavo visas diplomatinis korpusas.

Jaukiam, lietuvių tapytojų paveikslais papuoštam p. Ministro darbo kabinete kalbamės. Po to pietaujame. Pasiuntinybės sodelyje didelės raudonos rožės, prisiliejusios prie sienos, tartum stiebdamosios lipa į viršų. Paduotos po pietų sodelyje kavos kvapas sumišęs su rožių kvapu. Čia pat, savo amžinybės giesmę giedodamas, užia vandenynas. Sieloje tylus ir gilus liūdesys.

Po pietų lankome, kol kas čia vienintelį, lietuvių kunigą. Tai kun. St. Grigaliūnas, kuris miesto pakraštyje urugvajiečių parapijoje klebonauja. Nors tai priemiestis, nors neturtingųjų rajonas, tačiau švarus. Malonus gėlių kvapas jaučiamas aplink. Rožių kvapu persunkta labai švari klebonija ir kukli maža bažnyčia. Visame jaučiama lietuvių klebono lietuviška dvasia. Atrodo, tartum atsirastum kurioj nors Lietuvos provincijos klebonijoje.

Po to, drauge su Ponu Ministru, Ponia ir p. K. Čibiru automobiliu lankome tai, kas gražiausia Montevideo mieste. Tai pajūrys, apylinkės miškai, gražiausias naujai besikuriantis kortininis miestas ir tolimesnis Montevideo priemiestis — Carrasco.

Einame tolyn pajūriu pėsti. Platus pliažas. Vietomis net smulkaus balto smėlio kopos. Kvepia jūra. Prisimena mūsų lietuviška gražuolė — Palanga, kuri, jei būtų lyginama su kitų kraštų pajūriais, tikrai būtų išrinkta gražuole.

Važiuojame per eukaliptų, pušų miškus. Kvepia vaistais, kvepia pušim. Važiuojame per Carrasco. Kur tik išlipi — apylinkės tartum kvepalais sulai-stytos. Tarpais raibsta akys. Nuo stipraus kvapo svaigsta galva. Aplankome Pasiuntinybės sekretorių, kuris ten gyvena.

Jei patsai miesto centras po Buenos Aires ir nedaro įspūdžio, tai Montevideo apylinkės, tie puošnūs miesto rėmai, tikrai sudaro įspūdį, kad urugvajiečiai turi teisę vadinti sostinę "gėlių miestu ir miestų gėlė". Kas ty rėmų nematė, tas Montevideo visai nematė, nors po patį miestą ir būtų vaikščiojęs.

Vakaras tvankus. Laukiama audros. Garbingų palydovų lydimas grįžtu į laivą.

Laivas pasijudina Brazilijos uosto Santos link.

Artėja audra. Žaibai blykčiodami raižo dangų. Kambario bendrakeleivis — jaunas amerikietis, baletu šokėjas, pranašaujančiam tvirtina, kad būsianti "kieta naktis". Tikrai, žaibas lydi žaibą. Vis dažniau. Jūra pradeda labiau nerimti. Lauki viso ko negero. Kelionės nejuokumas didėja. Bet po kelių valandų užgستا blykčiojės daugus. Tik vienodai, nors ir grasinamai, toliau užia vandenynas.

LAPKRIO 11 d. Po sunkios nakties pradėdu jausti jūros ligos pirmuosius ženklus. Svaigsta galva. Pasigirsta laivo alarimo signalas. Tai pratybos, kaip elgtis, jei laivą ištiktų nelaimė. Prisimena nejuokūs praėjusio karo oro pavojaus al'armai. Vis labiau svaigsta galva. Atsigulu lovon. Savi'auta tokia, jog atrodo, kad daugiau nesik'lsi. Tartum išsigelbėjimo lauki laivo sustojimo, tvirtos žemės, kad tik nors ir neperdidelio

supimo nejuostum. O iki Santos dar dvi paros kelionės. Ateima laivo gydytojas. Duoda vaistų. Po kelių valandų jau pajuntu nustaby vaistų veikimą. Ne tik fizinį, bet ir psichinį. Kad ir padidėjęs supimas, jau nevargina. Pražūsta nejuokumas. Gimsta saugumo jausmas. Užmiegu. Atsibudęs suvalgau vaisių, kurie dar prieš keleta valandų atrodė nepakeliamai šlykštūs. Vėl užmiegu visai likusiai nakčiai ir, nors sunkia galva, tačiau pasveikęs, prisikeliu naujai dienai.

LAPKRIO 12 d. Kad ir pasveikęs, vis jauti lengvą svaigimą. Gyveni laukimu, kad štai laivas už vienos kitos dienos sustos ir tu pajusi po kojomis tvirtą žemę. Ir patogiausias laivas atrodo tau tartum priešas, tartum kankinimo frankis.

Kelvių nedaug. Vos kelios dešimtys visame laive. Daug kas rodo man palankumo. Šypsoi. Sveikina. Norėtų kalbėti. Bet kalbos nemokėjimas trukdo suartėti.

Rytoj jau sustosime Santos uoste.

LAPKRIO 13 d. Ankstybą rytą pajuntu, kad laivas jau stovi. Pažvelgiu pro langą. Čia pat matosi kalnai, pastatai, vaikščiojantys negrai. Skubiai keliuos. Nors čia sustojome dviem dienom, tačiau skubu, nes netoli nuo čia, tik vienos valandos kelionės atstume, yra didelis pramonės miestas — San Paulo. Ten didelė lietuvių kolonija. Ten yra pažįstama. Kaip gi jų neaplinky-si!?

Išlipu iš laivo. Oras labai tvankus. Labai karšta. Naktį lijo ir vėl žada lyti. Einu to nepažįstamo ir nesimpatingo miesto siauromis ir nešvariomis gatvėmis. Visur daug negrų. Visur matosi daug vargingų žmonių. Suprakaitavęs žvalgausi kokios nors bažnyčios, kad tenai iš kokio nors kunigo sužinočiau, kur keičiami pinigai, kiek jų reikia, kad į San Paulo nuvažiuočiau ir grįžčiau, kokiomis priemonėmis į ten patekti?

(Bus daugiau)

Kalėdų Prisiminimas

Rašo PRANAS GARŠVA

Dievo Motina su Kūdikiu Šiluvoje

Dar taip rodos neseniai buvo Kalėdų rytas mažoje tėviškės bažnytėlėje, į kurią, speigui spiginant ir mažutėm sniegėm aplinkui skraidant, atkalkėjome per sušalusią žemę ir apsnigtus kelius. Taip gražiai gaudė tada vargonų muzika, darniai skambėjo tos paprastos Kalėdų giesmės apie piemenėlius, pasitikusius gimusį Kūdikelį ten toli Palestinos atslaitėse, apie jautį ir asilą, savo kvapu sildančius Kūdikelį, paguldę ant šieno. Nejaudėme šalčio, nors kojomis kalenom į bažnyčios grindis, storomis pirštinėmis trinėme šilstančias ausis. Taip buvo paprasta, bet kartu taip iškilminga. Pakilia nuotaika laukėme Bernelių Mišių pabaigos, grįžome į namus, dar kartą laužėme nuo Kūčių stalo pasilikusių plotkele, dar kartą jautėme visos šeimos nuosirdžią meilę, prisiminėme visų metų džiaugsmus ir skausmus. Širdyje gimė kažkoks ilgesys nenuraminamas, neišsakomas, pačiam nesuprantamas. Taip laukėme Kalėdų ateinant, o jos jau beveik praėjusios, nes jau užsibaigė iškilmingoji dalis — vakaro Kūčios su šienų padengtu stalu ir ankstyvojo ryto Bernelių Mišių su kažkokiu ne kasdieninę nuotaiką sukeliančiu jausmu.

Panašią praeities Kalėdų nuotaiką prisimena kiekvienas lietuvis, iš savo tėviškės išskridęs pasaulin. Tą nuotaiką atsimena ir tas, kurio išgyvento vargo ir kančių žymės yra atspaudusios jo veide, ir tas, kuris tos šventės prasmę nuosirdžiai dar iki šiol savo gyvenime vykdo, taip pat ir tas, kurį gyvenimo audros, kaip sudužusio laivo skeveldrą, yra išmetusios už jo kelio, suniekinusios, atėmusios jo gyvenimo prasmę ir tikslą ir padariusios savo vergu.

Kalėdos — tai kažkas jautraus, primenančio mūsų jaunystę, apsnigtą tėviškės trobelę, po sniego lūitais linkstančias mūsų taip gerai pažįstamų sodo medžių šakas. Tačiau tai nėra tik prisiminimai, tik savojo krašto papročiai. Tai iš tikrųjų yra ilgų amžių žmonijos laukimo ir vilčių išpildymo nuotaikos perdavimas. „Gimė Kristus Dievas, Ramybės Karalius“ — giedame bažnyčioje tos dienos rytą. Gimė Tas, kurio atėjimą pranašai iš anksto skelbė, apie Jį senieji iškvepi poetai, išreikšdami visos žmonijos ilgesį, giedojo: „Rasokite, dangūs, iš aukštųjų ir debesų teišlyja Teisingumą, teatsiveria žemė ir tegul pagimdo mums Išgelbėtoją“. Jo atėjimo laukė, kaip išgelbėtojo iš žmogų pavergusios nuodėmės ir jo dvasia prisilėgusio blogio, kaip išlaisvintojo iš dvasios skurdo ir netikrumo, kurie laikė suspaudę visą žmoniją. To Išgelbėtojo laukimas ir dabar, kaip aidas, atsimuša kiekvieno žmogaus sieloje, nes kiekvienas, kuris dar nėra visiškai blogio pavergtas, jaučia savo silpnumą, ant savęs uždėtą išagalėjusio blogio ir nuodėmės leteną. Ir ta Kalėdų nuotaika kiekviename blogio dar nevisiškai pavergtame žmoguje sukelia kaip tik tas atėjusio Išgelbėtojo ir išsipildžiusių vilčių pajautimas.

Su pirmosiomis Kalėdomis, — Kristaus gimimu Palestinos žemėje, — prasideda naujas istorijos lapas, nauja gadynė, nauji laikai, kurie yra nauji ne tik metų slaidavimu, bet nauji taip pat Jo atneštu mokslu, nauji dorovės įstatymais ir jų vykdymu. Kalėdos tai nėra tikta tradicija, — senųjų papročių pakartojimas, — bet yra visiškai naujo, teisingumo ir meilės pagrįsto gyvenimo pradžia. Gimęs Dievas — Žmogus savo evangelija — linksmaja naujiena — pakeitė ne tik žmogaus vidų, bet ir jo tarpusavio santykius, pakeitė taip pat tautų ir valstybių gyvenimą. Naujasis Kristus teisingumo ir meilės įstatymas yra ne tik šio žemiškojo gyvenimo tvarkymo norma, bet kartu pagrindas aukštesniam žmonių gyvenimui — Dievo vaikų gyvenimui. Tuo įstatymu remiasi taip pat kiekvieno žmogaus, praradusio rojų, nustotoji laisvė. Savo atėjimu ir naujais įstatymais Kristus išlaisvino žmogų iš vergijos ir parodė tikrą žmogaus vertę, o savo gyvenimu parodė tikrą žmogaus kelią ir jo gyvenimo prasmę. Jo gimimas neturtėliu įprasmino neturto dvasią ir neturtinguosius padarė turtingais, nes jiems leido paveldėti amžinuosius turtus. Jo gyvenimas įprasmino kovą, parodydamas, kad šis gyvenimas yra kovos laukas, tikrosios laimės gyvenimui pasiekti. Jo kančia įprasmino žmonių kentėjimus, nes tik kantrybe nugalimas blogis.

Kai tikrųjų Kalėdų prisiminimas vėl nuosirdžiai atgims atskirų žmonių mintyse ir širdyse, kai tautos ir valstybėse vėl iš naujo išviespataus gimusio Kūdikelio atneštas meilės ir teisingumo įstatymas, tada vėl galėsime laukti tikros ir teisingos taikos bei ramybės. Mūsų tautai, neapykantos, žiaurumų ir melo demono suspaustai, šis Kalėdų prisiminimas yra ypatingai prasmingas. Kristus nugalėjo blogią pasaulį, ir mūsų didžiųjų vilčių išsipildymas yra tikrojoje Kalėdų prasmėje.

NAUJA ŠVENTOJO TĖVO ENCIKLIKA

Šv. Tėvas Pijus XII šiuo metų gruodžio 6 d. išleido visai Katalikų Bažnyčiai naują encikliką, pavadintą „Mirabile Illud — Nuostabusis stebuklas“. Enciklikos pradžioje Šv. Tėvas džiaugiasi, kad šventųjų metų proga į Romą suplaukė daug maldininkų, ne karo laukiančių, bet kurie yra vedami „karšto taikos, sielų vilybės ir tos krikščioniškos meilės, kuri yra visiems geresnė ir laimingesnė eros vienintelis šaltinis, troškimo“. Šv. Tėvas aiškiai pasisako prieš karą, „baiminga širdimi mastydamas apie pasibaigėtiną tautų pasirusimą karui“. Toliau jis sako:

„Žmogaus genijus — tas sugebėjimas tikrai buvo sutvertas kitiems tikslams — yra išradęs moderniajam karui tokius mirtį nešančius įrankius ir mašinas, kad vien tik jų prisiminimas turi įdiegti kiekvienam, jausmus turinčiam asmeniui gilų pasibaisėjimą, ypačiai, kad jie yra nukreipti ne tik prieš kariuome-

nes, bet taip pat prieš nekariaujančius, įskaitant moteris, vaikus, senelius ir ligonius, kaip lygiai prieš pašvęstus pastatus ir brangius meno palikimus“. Tuos karo baisumus priminęs, Šv. Tėvas nurodo tikrosios ir teisingos taikos sąlygas, kurios yra žmonių širdžių atnaujinimas, godumo ir blogių kūno polinkių sunaikinimas, neapykantos atsisąjūdimas ir teisingumo normų bei reikalavimų įgyvendinimas, gėriau padalinant pasaulio turtus ir įvykdant žmonėse meilės bei kitas dorybes. Kaip visais didžiųjų pasaulio sukrėtimų laikais, tas visų krikščionių Tėvas su tėvišku jautrumu pripažįsta žmogaus silpnumą ir delto ragina kreiptis į visagalį Dievą: „Jei tai yra sunku, sunkiau negu žmogaus sugebėjimas gali įvykdyti, todėl malda ir prašymais turime kreiptis į Dangiškąjį Tėvą, pakartodami tai, ką praėjusiais amžiais didžiųjų krizių laikais su laimingomis pasekmėmis darė mūsų tėvai.“

NAUJAS BAŽNYČIOS PRIEVARTAVIMAS LIETUVOJE

1947 m. bolševikai buvo paskelbę tariamąjį pasikalbėjimą su Vilniaus arkivyskupu M. Reiniu, kuris pareiškęs dėkingumą Sovietų Sąjungai už tikinčiųjų reikalų ir bažnyčių statybos rėmimą. Bet visa to pareiškimo redakcija per daug jau buvo aiškiai išėjusi iš bolševikiškos rankos. Bolševikai daugiau nebemėgino organizuoti panašių pareiškimų. Tik šiemet jie sugalvojo panaujintą ir patobulintą priemonę kalbėti katalikų Bažnyčios vardu Lietuvoje. Jie pasiėmė ir nugalėto Kauno vyskupijos valdytoją kun. J. Stankevičių į Maskvą, pasodino jį su barzdotaus ir nebarzdotaus kitų tikėjimų atstovais, nufotografavo su visais kamauninko ženklais, foto paskelbė laikraščiuose, parašė jam kelbos tekstą ir prispyrė jį paskaityti į plokštelę ir ją paleido per radiją. Foto matomas, radio girdimas Stankevičius turįs būti tikrasis nesufalsifikuotas Stankevičius.

Ką jis skelbė? — AP agentūros pranešimu spalio 17 d. Kauno arkivyskupijos kapitulos kancleris ir vikaras kun. Juozas Stankevičius kalbėjo į pasaulio katalikus, ragindamas suburti savo įėjus prieš karo kurstytojus. Kalbėjo visą vakarą, o vakarą, kaip konferencijoje, Maskvoje prašydamas Dievo pagalbos kovoje prieš Korėjos karą ir prieš tuos, kurie nori panaudoti atominius ginklus žmonijai sunaikinti.

AR RUSAMS ARTĖJANT POPIEŽIUS APLEISTŲ ROMA

Kas atsitiktų, Raudonajai armijai siūbtelėjus į Vakarų ir atsirėmus į Apeninų pusiasalį? — klausia italų laikraščiai su neslepiaju atvirumu.

Kaip Sovietai traktuos italus, dar galima bandyti spėti iš kitų tautų patyrimo. Bet kaip jie laikysis Vatikano atžvilgiu? 1943 m. kai vokiečių daliniai po Badoglio kapituliacijos įžygiavo į Amžinąjį Miestą, — ne vienas iš načių vadų išreikšė norą išvysti popiežių katedrą. Tačiau oficialusis Hitlerio vyriausybės nusistatymas buvo korektiškas. Italai neturi abejonių, jog „didvyriškai įžygiavusi“ Raud. armija tokio korektiškumo neparodys, ir su baime ir smalsumu jie prisimena seną pranašystę apie kazokų arklius, girdomus iš žvesto vandens indų šv. Petro Bazilikoje. Ne, šito italai nepileis; jie tikisi, kad pats Stalinas to nepileis... Nejaugi italų komunistų partija dar ko gero įsirengtų savo raudonąjį kempelį Sikstino koplyčioje...

Rimtesni laikraščiai nujaucia, kad tuo atveju, jeigu rusai išgytuotų į Romą, visai netektų laukti naujos Baltaramiejaus nakties, kaip ją pranašavo

italų antiklerikalai pradėdant Garibaldi ir baigiant Marinetti. Tai būtų daugiau ar mažiau taikingos pastangos įjungti Katalikų Bažnyčią į Ortodoksinę Rusų Bažnyčią. Jeigu šiandieniniai italų komunistai ta problema ir nesinteresuoja, tai Stalinui ji yra tautinis rusų tikslas. O jis jau ne kartą parodė, kad rusų didybė jam labiau rūpi negu marksistinė doktrina.

Koks gi yra paties popiežiaus nusistatymas? Nežiūrint daugelio Kardinalų Kolegijos narių sugestijų, — pasitraukti eventualiam pavojui artėjant, — Šv. Tėvo nusistatymas lieka aiškus ir nepakeičiamas: Aš pasilieku. Visi įrodinėjimai, kad laisvame pasaulyje būdamas, jis galės geriau organizuoti dvasinę kovą prieš bolševizmą, visi gąsdinėjimai, kad jis gali likti faktiškas rusų belaisvis, — jo negali paveikti. Jeigu jis gyvendamas yra šv. Petro ipėdinis kodėl jo mirtis turi būti kitokia negu šv. Petro mirtis?... Jam atrodo, jeigu Pontifex Maximus tokiu momentu pasitrauktų iš Romos, jis padarytų neatšaukiamą klaidą. Ir italai yra tikri, kad šioji klaida nebus padaryta. Bent kol Eugenio Pacelli nešioja tiją.

TRUMPAI

MALDA UZ PAVERTĄSIAS TAUTAS

Paskelbęs Dievo Motinos į Danguų Ėmimo Dogmą, Popiežius Pijus XII prisiminė bolševikų pavertąsias tautas: „Nei vyskupai, nei tikintieji negalėjo atvykti iš anapus geležinės uždangos į Amžinąjį Miestą šitos didžios šventės švęsti. Jiems yra atimtos pagrindinės žmogaus laisvės, garantuotos Dievo ir visų civilizuojų tautų teise. Prašau visų jungtis su manim karšton maldon prie Danguų Paimtosios Marijos, kad jie būtų išlaisvinti iš priespaudos, vergijos ir neteisybės“.

AMERIKOS VYSKUPŲ ATSIŠAUKIMAS DEL LAISVES

Neseniai 180 Jungt. Amerikos Valstybių vyskupų, susirinkę metinėn konferencijon, pareiškė griežtą protestą prieš tikinčiųjų persekiojimą anapus geležinės uždangos: „Su nerimu stebime tautų abejingumą ir jų silpną protestų nesėkmingumą. Mūsų tautai yra laikas suprasti, kad žmogaus laisvės pagrindas yra dvasinė prigimtis. Todėl tikroji laisvė gali išsiskleisti tik ten, kur dvasios reikalams yra duodama pirmenybė. Mes neatšaukiamai išpareigojame priešintis agresijai tų, kurie atsisako pripažinti Dievo teises ir stengiasi primesti žmoniui ateistiškojo materializmo nelaisvę. Amerikiečių tautai yra pasiryžusi ginti laisvės teises“.

BAIGIASI ŠVENTIEJI METAI

Per Kūčias baigiasi Šventieji Metai. Didžiųjų bazilikų šventosios durys vėl bus užmūrytos. Per šiuos metus Romą aplankę pusketvirto milijono žmonių. Šv. Tėvas suteikė daugiau kaip 5.000 audiencijų. Iš jų 36 audiencijos buvo skirtos valdovams ir ministrams, 47 įvairioms parlamentarių grupėms, 236 masinės audiencijos įvairių kraštų maldininkams, 102 bendros ir 4792 specialios audiencijos.

● Italų dienraštis „Il Popolo“ praneša, kad Ukrainoje slaptai dirbuojasi daugiau kaip 1.000 katalikų kunigų katekizacinėse sąlygose.

● Lapkričio 18 d. Buenos Aires kardinolas Copello pašventino kartinį akmenį visos tautos šventovei, statomai Eucharistinioje pasisėpusiam tautos liui Kristui. Šventovė statoma 1934 m. Buenos Aires'e įvykusiame 32-ajam Tarptautiniam Eucharistiniam Kongresui prisiminti.

● Keturi milijonai Olandijos katalikų šiuo metu turi įvairiose misijose 3.166 kunigus misionierius, 2.332 seseles misionieres ir 505 brolius misionierius.

● Iš 3.900 teologijos studentų Vokietijoje 141 yra moterys, kurios po studijų nori pasiviešėti katekizacijai ir misijoms.

● Pietų Vokietijos kalnų miestelyje Oberammergau 1.400 aktorijų davė 88 tradicinius Kristaus kančios vaidinimus, kurių žiūrėjo daugiau kaip pusė milijono žmonių. Kiekvienas vaidinimas vyko specialiam teatre, talpinančiame 4.000 žiūrovų ir truko beveik visą dieną.

JAU GAUTAS LIFTUVIŠKŲ KNYGŲ SIUNTINYS

„Laikas“ jau yra gavęs „Lietuvių Kalbos Vadovą“ ir kitus „Ventos“ leidyklos leidinius. Yra gautos šios knygos: Prof. A. Maceinos „Didysis Inkvizitorius“ II laida (\$ 25), K. Grigaitytės „Paslaptis“ (\$ 15), L. Dovideno „Mes ieškome pavasario“ (\$ 15), J. Švaisto „Paskutinį kartą tavęs klausiu“ (\$ 7), Pulgio Andriusio „Vabalų vestuvės“ (jauniesiems \$ 7) ir St. Ylos „Lietuva brangi“ (\$ 4). Taip pat galima gauti Casimiro Verax „Diez Años de Martirio“ ir kitas to paties ir kitų autorių knygas. Visas knygas galima gauti „Laiko“ redakcijoje.

Rusija įžengė į savo dinaminį periodą. Pasaulio destrukcijos inkubatorius yra Maskva. Šios dienos politikai taiko į Maskvos ekspansijos periferiją. Reikia, kad būtų taikoma tiesiai į „inkubatorių“. Prof. Kazys Pakštas.

1950 m. gruodžio 30 d., šeštadienį, Vaikų Globos Komiteto Lietuvių Salėje, Brasil 835, Avellanedo, ruošama puiki

VAIKŲ EGLUTĖ

Programoje bus gražus vaidinimas, vaikų baletas, tautiniai šokiai ir kt. Pradžią 20 val. Savo atsilankymu Tamsta sušelpsi pagalbos reikalingus mūsų kolonijos lietuviukus!

Lietuvių Skautų vakaras

Š. m. lapkričio 25 d. įvyko tiek publikos, tiek pačių skautų seniai laukiamas vakaras. Visą programą labai vykusiai išpildė jaunieji skautai ir skautės, suvaidindami 2 veiksmų Br. Buivydaite's scenos vaidelį „Mėlynasis Drugelis“. Antroje dalyje pasirodė skautų choras, vadovaujamas vieno iš jauniausių ir mažiausių skautuko. Gražią ir kruopščiai paruoštą programą užbaigė tautiniai šokiai. Prasidėjus pasilinksminimui, į salę pasipylė būrys skautų, ku-

rie pradėjo šokius tradiciniu lietuvišku „Suktiniu“, o vėliau dar pašoko šoki „Noriu miego“. Reikia tik džiaugtis, kad ne tik naujai atvykusieji, bet ir čia gimę lietuvių vaikai puikiai atliko savo vaidmenis, padarydami malonaus pasitenkinimo savo tėveliams ir visiems dalyviams. Gaila, kad jau antrą kartą taip gražius ir kolonijos mėgstamus skautų vakarus sutrukdė lietus.

● Australijos lietuviai skautai per Kalėdas ruošia skautų stovyklą ir suvažiavimą.

ROSARIO LIETUVIAI

KALĖDŲ PAMALDOS

Rosario ir apylinkės lietuviams Kalėdinės pamaldos bus gruodžio 25 d. lygiai 10.15 val. ryto. Specialiai bus pakuota Buen Pastor kopyčia, kuri yra prie Laprida ir Virasoro gatvių (San Martín aukštuma 2800). Lietuvių choras pagiedos gražias kalėdines giesmes. Po pamaldų lietuviškas pamokslėlis. Visi lietuviai kviečiami dalyvauti!

Atnaujinkite "LAIKO" Prenumeratą...

Visi "Laiko" skaitytojai yra raginami nedelsiant atnaujinti "LAIKO" prenumeratą. Metai baigiasi, o laikraštį neįmanoma siūsti "ant skolos". Patogumo dėliai tuojau po lietuviškų pamaldų galima tai atlikti, kreipiantis pas Kun. Kaz. Vengrą, M. I. C. Tuomi palengvinime sunkų spaudos darbą. Pranešame taip pat, kad pas lietuvių kunigus galima gauti ir PLOTKELES. Visi juk turime švesti lietuvišką šeimos šventę—KŪČIAS!

Pasirašyti Paskutinieji Dokumentai...

Lapkričio 29 d. escribano Vicente Casiello raštinėje buvo pasirašyti paskutinieji dokumentai (escritura). Nupirka 3,466 kvadratinę metrų žemės sklypas. Tai yra 8 dideli lotai. Prysakys iš Lucero gatvės turi 43.30 metrų o iš Tupungato gatvės — 25.98 metrus. Pirkiny siekia arti \$ 100.000 pezų. Yra užtraukta SKOLA, kurią Rosario lietuviai reikia tikėti greitai laiku sutirp-

dins! Taigi einame prie savo LIETUVISKOS BAZNYČIOS STATYMO ir t. t.

Aukos R. L. B. Žemei Apmokėti Parengimo (lapkr. 11) pelnas \$ 526.— \$ 100: Jonas Vaitekūnis; \$ 50: V. Drevinskas; \$ 15: J. Vinčiūnas. Po \$ 10: B. Adomaitis, K. Beniulis ir A. Gruzdas. Labai Dėkui!

Tėvai Marijoni.

KAS NAUJO ROSARIO MIESTE?

● Antanas Latvėnas minėjo savo 50 metų sukaktį. Dalyvavo pietuose: kun. Kaz. Vengras M. I. C., Saračinskai, Balsiai, Plepiai, A. ir K. Kalainiai, J. Šatunas ir A. Skruodis.

● Serga Igoninėjė R. S. Peña: P. Makauskas ir A. Guntys. Išvežtas į Espanol Igoninę Juozas Budriūnas. Ten pat serga ir p. Grigaliūnas.

● Marija Žiemelytė minėjo savo gimtadienį. Dalyvavo kvietieji svečiai.

● Prof. Kun. Jonas Dioba M.I.C. Rosario Kunigų Seminarijoje užbaigė dėstyti šv. Raštą. Jis mano, kad mokslo metai buvo labai sėkmingi.

● P. Jurgis Liutkevičius pataisė lietuvių parapijos vargonėlius. Dabar atrodo visai kaip nauji. Jie jau atvežti į Buen Pastor kopyčią. Tad lietuviškos pamaldos bus smagesnės, nes su vargonų muzika!

BERISSO

PAGERBĖ DU CHORISTUS

Išvykstantiems į Argentinos kriuomėnę Jonui Griškai ir Antanui Stulpinui "Mindaugo" dr-jos choras surengė atsisveikinimo arbatėlę — vermutą. Prie vaišių stalo dalyvavo daugiau kaip 100 žmonių. Kalbose buvo palinkėta greit grįžti į choro draugų tarpą. Jaunosios choristės puikiai gėlėmis papuošė stalą ir paaukojo kiekviena po tortą. Išleistuvės baigėsi šeimynišku pasilinksminimu — šokiais.

BAIGĖ MOKSLUS

Žinomas berisietis jaunuolis Karolis Ivaškevičius po 12 metų studijų gavo garbės diplomą kaip "MAESTRO MAYOR DE OBRAS". Jis yra pasiryžęs mokslą tęsti toliau iki inžinieriaus.

Šeštąją klasę baigė Henrikas Žagrakalys ir Juozas Vogulis.

ATOSTOGAUJA

Petras Leipus ir Jonas Balčiūnas leidžia atostogas Mar del Plataje, Kazimieras Paliukas, "Mindaugo" Dr-jos pirmininkas atostogauja pas savo tėvus Comodoro Rivadavia su visa šeima. Mykolas Tamoliūnas sveikatos pataisyti išvyko į sūriuosius Caruhe ežerų vandenį.

M. Tamoliūnas.

EDUARDO C. IVOSKEVICH

Maestro Mayor de Obras

Perseverancia 4170. — Berisso

URUGVAJAUS LIETUVIAI

LAIKAS SUSIPRASTI...

(Mūsų Urugvajaus korespondento)

Urugvajaus lietuviai komunistai yra labai nusivylę sovietų ambasados pažadais nedelsiant išvežti juos į išsvajotą "rojų" anapus geležinės uždangos groty. Nežiūrint visų nevykusių bandymų jiems nuraminti, jie vis labiau įsitikina, kad "rojus" — tai ne jiems...

Daugelis jų ilgai laukė galimybės, kada jie Maskvos pinigais bus išvežti į Lietuvą "rojaus gyvenimui" pradėti. Kai kurie net ir savo nuosavybes likvidavo, nes jiems buvo pasakyta, kad jau netrukus atplauks sovietiški laivai ir juos urmu pakraus ir nuvežs į išsvajotą socialistinę tėvynę. Laikas bėgo, o tų laivų kaip nėra taip nėra. Žmonės pradėjo pykti ir keikti sovietinius pažadus, kurie niekad nepildomi. Patriotinė spauda ir blaivesnieji draugai juokėsi. Sovietų ambasada išsidarė neįtikinamai, tad ryžosi kaip nors išsisukti. Proga greit atsirado. Buvo čia toks smarkus komunistėlis Konovalovas, kuris kūnu ir dūšia buvo atsidavęs Stalinui: agitavo mūsų tautiečius, išnešiodavo po namus Sovietų ambasados leidžiamą žurnalą "URSS", mitingus darydavo ir buvo ištikimiausias ryšininkas tarp sovietų agentų ir čionykštės visuomenės. Jis, matyt, labai norėjo vykti į tą "rojų". Ambasada jo norus išpildė. Š. m. rugpjūčio mėn. jis su šeima gavo iš tos įstaigos reikiamą vizą ir šiandien turėtų jau yra tenai, kur jo svajonės viliojo.

Rodos, dabar lietuviai komunistai turėtų nurimti ir laukti savo eilės, bet kur tau. Tuoj pasipylė eibės kalbų, kad, girdi, taip, taip, išvežti išvežė, bet koks jis lietuvis, kad lietuviškai nemoka, tik kad Lietuvoj gimęs. "Mes žinom, mūsų neapgausi: rusų tai tuoj pasiuntė, o mums liepia laukti!" Reiškia, ir vėl negerai. Stačiai jokiū būdu negalima tuos litvinus patenkinti. Tačiau raudoniešiams sekasi, kaip tam pakaruokliui. Lietuvių tarpe visada atsiranda bukapročių (kur jų nėra!). Taip ir dabar prieš porą mėnesių į Montevideo pėsčiomis iš Brazilijos atsibastė tūlas "tremtinys" Norvaišas, kuris kaip ta peteliškė (kyriai ieškojo ugnies, kad joje užbaigtų savo gyvastį, ieškojo raudonosios ambasados, kad jam suteiktų įvažiavimą į "Lietuvą".

Ambasados agentams toks asmuo buvo lyg išganymas. Tokiam žmogui sovietuona durnys plačiausiai atdaros, Tremtinius žvejoja visokiais pažadais, bet tikrieji tremtiniai nesuviliojami, o čia pats savo valia ateina į jų raštinę ir pasisako, kad gyvenęs tarybinėj Lietuvoje ištisus metus, bet vokiečių pagrobtas pateko į vakarų Europą ir vėliau į Braziliją. Nusivylęs šių kraštų gyvenimu, geidžia kuo greičiausiai grįžti į savo kraštą. Jam tuoj atsirado

„Vytauto Nalivaikos Pensionas“ „LIETUVA“

Ramybė, grynas oras, geras maistas, maudymosi, irklavimo ir žuvasimo pramogos.

Iš Buenos Aires stoties Perón išvykti traukiniu (5.20 val. ryto) į Campana, iš kur trečiadien, šeštadien ir sekmadien išveina motorlaivis (lancha) "Galofre" kanalu San Fernando į Islas Ibcuy. Išlipsti prie Tres Bocas Sagastume.

COLIN M. CAMPBELL, Jr. IMPORTACION - EXPORTACION San Martín 579 (Tucuman) Buenos Aires T. E. 31 - 3081

"ŽEMAITIJA"

J. ir A. Burokų vasarvietė Ibcuy salcse, milžiniškoje Parana upėje suteikia vasarotojui visus patogumus, lietuvišką virtuvę ir mandagų patarnavimą. Rezervuokite kambarius pas Sr. Sanchez Penaud agent. Florida 165 (Galeria Guemes) piso 5, esc. 529, T. E. 33-9584

TEISES BIURAS

Dr. Roman Ciechanow Dr. Roberto Rois

MAIPU 231 — BUENOS AIRES — T. E. 34 - 1020 ir 0601

Priima nuo 15 iki 18,30 val. šeštadieniais nuo 15 iki 16 val.

Išrūpina pasus "no-argentino" ir pilietybės dokumentus, sutvarko šeimos, darbo (jubilación), nekilnojamo turto, pirkimo, pardavimo ir įvairių sutarčių teisinius reikalus, veda civilines ir baudžiamąsias bylas, išverčia ir patvirtina dokumentus.

ir laivokortė ir viza kartu su "tėviška konsulo globa". Rugsėjo 9 dieną jis iškeliavo neva į Tauragę... Bet šitas turkus dar tuo nesibaigs. Mes dar per "Darbą" gausim jo laiškų apie "nepaprastai laimingą gyvenimą tarybų Lietuvoj" ir raginimą sugrįžti. Po to jam teks atidirbti laivokortę kur nors aukso kasykloj Sibire ir ten galutinai "nusiraminti". Tuo tarpu sovietams jis padėjo vienu šūviu nušauti du žukiū: išsklaidyti Montevideo lietuvių komunistų įtartinėjimus ir susigražinti už geležinės uždangos groty tą, kuris jau metus gyveno jų santvarkoje ir galėjo prisitarti apie tą išsvajotą "rojų" kitiems.

Tais dviem įvykiais mūsų komunistėlių vistic nepatenkinti: jie negi gali tenkintis kito laime! Jiems savi marškiniai arčiau kūno. Kodėl gi juos neišveža? O ypač tuos, kurie ir savo namus išpardavė? Tenka dar karta pakartoti jau anksčiau rašytą tiesą: Sovietams neįdomūs asmenys, kurie nėra matę jų santvarkos. Tokius jie nuolat migdys sakdami: "Palaukite, dar nelaukite..." Tuo jie simpatikų rūstybę nuginčiuoja ir lieką lyg nekalti avinėliai.

Veltui laukimas. Laikas susiprasti tiems, kurie dar turi bent kibirkštį tautinės savigarbos, laikas mesti šalin okupantų pinkles ir stoti į eiles tu, kurie kovoja dėl savo tėvynės išlaisvinimo iš kruvinos maskolų vergijos.

PADIDĖJO URUGVAJAUS LIETUVIŲ BENDRUOMENĖ

Š. m. lapkričio 18 d. garnys aplankė Vytauto Dorelio šeimą, palikdamas gražų berniuką vardu Liudvikas Maksimas. Gruodžio 10 d. po lietuviškų pamaldų įvyko šio naujagimio krikštas lietuviškai. Kūmais buvo K. Žukauskaitė ir A. Dorelis.

PAREISKIMAS

Didžiai Gerb. "Laiko" Redaktorai, Šiuo nuolankiai prašau Tamstą reatsisakyti patalpinti savo vedamajame laikrašty sekančio turinio pareiškimą: Prieš trejetą metų tam tikrų draugų suktaidintas pasirašiau po lietuvių komunistų peticija Urugvajaus Respublikos Prezidentui, kurie mane užtikrino, kad tas parašas man užtikrins laisvą grįžimą į Lietuvą. Pasirodo, kad tai būta tik apgaulės manevras, nes peticija turėjo kitus tikslus. Kaip lietuvis patriotas aš tą žygf smerkiu, atšaukiu savo parašą ir linkiu, kad ir kiti pasektų mano pavyzdžiui.

Su aukšta pagarba.

Balys Zuklys.

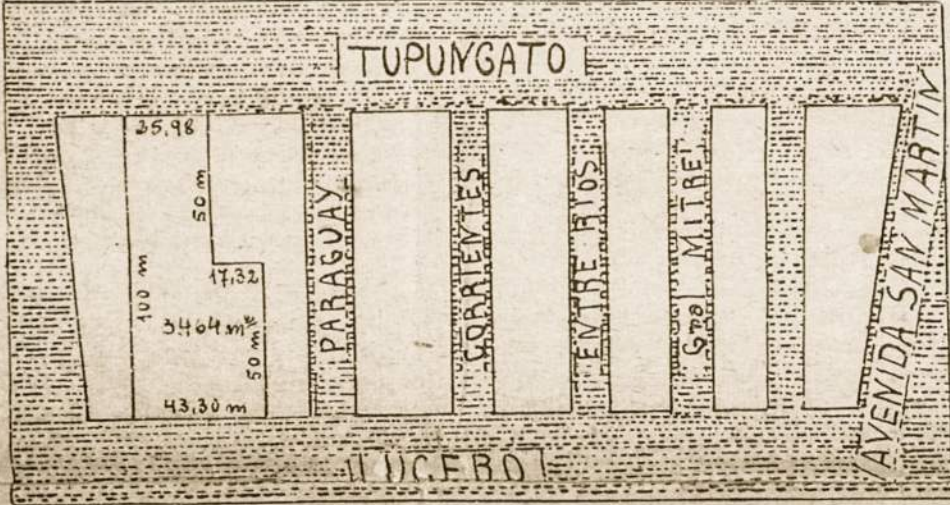
MAŠINŲ FABRIKAS ŠALTAM METALO APDIRBIMUI Kniedžių, Varžtų ir Veržkelių Fabrikas

Marca Registrada
Vladas Urbietis
MORON 3596
(Altura Pavón 3500)
T. E. 241-0116 LANUS

J. CIKSTAS FABRICA DE VITRINAS

BAHIA BLANCA 1279 CAPITAL FEDERAL

Nupirktoji žemė lietuvių parapijai Rosario mieste. Ji matosi pirmojoje kvadroje iš kairės, apskaičiuota metrais.

"LITUANIA" BATŲ DIRBTUVĖ ir PARDUOTUVĖ Taisomi ir gaminami įvairūs batai pagal užsakymą.
BRONIUS LESKAUSKAS
Defensa 1174 — Buenos Aires
T. E. 34 - 9091

Didelis Lietuvių Bičiulis
Dr. CHARLES M. SMART
DANTISTAS
Priėmimo valandos: 9.30 - 12 ir 14.30 - 16.
Córdoba 991, piso 5-Dep. B, Cap
T. E. 31 - 7060

DIDELIS VIESBUTIS - VASARNAMIS
HOTEL ANITA
Savininkas Mykolas Kekutt
Estación TEHA, Sierras de Córdoba
Dėl smulkesnių informacijų kreiptis į "LAIKO" Redakciją.

Sucesión de Antonio Checankowski
YTTI TORNILLOS YTTI DE CHIBRO
FABRICA ESPECIALIZADA EN TORNILLOS PARA METALES
CELOSAS METALICAS Y CARINTERIN METALICA
BRANZIN 2645
TELEFONO 22-6535
22-4256
AVELLANEDA

ELEKTRINIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Stiprios ir gražios įvairaus stiliaus kėdės viešbučiams, kavinėms, raštinėms ir privatiems butams.
Kazys Vamagas ir Stasys Šulnis
Pedernera 3253 — Buenos Aires
T. E. 91 - 4570

DĖMESIO STATYBININKAMS IR NAMŲ SAVININKAMS!
Jeigu reikia sąžiningų ir gerai įvairius namų dažymo darbus atliekančių specialistų, kreipkis į LIETUVIŠKĄ NAMŲ DAŽYMO BENDROVĖ
Bendrovės vadovas — Vac. Sviderskas: La Rioja 2239, Avellaneda; reikalų vedėjas — Bronius Paliulis: Estados Unidos 5048. Šiokiomis dienomis darbo pasiūlymo reikalais laikinai kreiptis į "LAIKO" Redakciją, o sekmadieniais ir šventadieniais — tuoj po pamaldų lietuvių parapijos skaitykloje tiesiog į vadovą ar reikalų vedėją.

Šulnis ir Geigas
DIDELIS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Chile 765 Humberto I 1956
T. E. 20-9578 Avellaneda

LIETUVIŠKAS KĖDŽIŲ FABRIKAS
Gaminamos tvirtos ir stilingos kėdės pagal užsakymą: viešbučiams, kavinėms, raštinėms, krautuvėms ir privatiems butams
Bronius Eidukonis
Savininkas
Salta 265, Sarandí. T. E. 22-5461

VASAROS METU LIETUVIŠKOS PAMALDOS MONTEVIDEO MIESTE
Įvyksta antraisiais mėnesio sekmadieniais 9.30 val. švenč. Jėzaus ir Marijos Širdžių parapijos bažnyčioje, Posolo 4025.

ALFONSO BARTASIŪNO
METALO LIEJYKLA "ZAPICAN"
Bronce - Aleación - Aluminio - Trabajos estampados - Soldadura autogena
Zapican 2789 - Tel. 2-94-47, Montevideo

Pigiajai parduodu modernią rankinę audimo mašiną (2 metrų platumo). Kreiptis: Andonaegui 2351, Dep. A., Villa Urquiza, Capital.

ALEKSANDRO MINIAUSKO SIUVYKLA "ALEJANDRO"
Lietuviams nuolaidos
Julio Herrera y Obes 1519,
Tel. 9-49-59 Montevideo

METALO ISDIRBINIŲ FABRIKAS "LANCERO"
Marca Registrada Industria Argentina
Gaminami įvairaus dydžio metaliniai archyvai kartotekos raštinėms ir draugijoms spintos
Vienintelis fabrikas P. Amerikoje, gaminąs iš šalto metalo didžiuosius varžtus industrijai
KAZIMIERAS DEVEKIS-PIPIRAS
Pozos 254, Avellaneda
T. E. 20-9758 - Particular: 20-9758

Daug sutaupysi, jei su aparatu "ENLU" cigaretės pats namie darysi (Marca Registrada)
Su aparatu "ENLU" gaminamos cigaretės su filtru ir be filtro gerai, greitai ir pigiai.
Siunčiamas apdėtu mokesčiu.
Praneškite savo adresą ir aparatą gausite į namus.
KAINA: \$ 15.— su persiuntimu.
Adresas: E. Rohde, Juan Jaures 264, Malaver, FCNGBM, prov. Bs. Aires

MONTEVIDEO

GABIOS LIETUVAITĖS

Lietuvos ministro Dr. K. Graužinio dukterė Regina Nijolė gruodžio 1 d. išlaikė baigiamuosius egzaminus Montevideo Prancūzų Licejuje pagal Prancūzijos aukštesniųjų mokyklų programą. Be to, tuo pačiu metu baigė gimnazijos kursą urugvajiečiai, gaudama geriausių pažymių. Regina rengiasi studijuoti architektūrą vietos universitete.

Jos sesutė Milda Graužinytė, dar tik vienuolikos metų, Prancūzijos ambasados suruoštamai prancūzų kalbos konkurse laimėjo antrąją premiją. Ta proga pats ambasadorius Mildutę pasveikino išteikdamas gražią knygą.

Visos trys p. Ministro dukterės, mokėdamos keletą svetimų kalbų, namuose kalba gražiai lietuviškai ir domisi lietuvių literatūra.

ATVYKSTA MISIONIERIAI

Artimiausiomis savaitėmis iš Š. Amerikos laukiama į Montevideo atvykstant misionierių jėzuitų kun. Vl. Mikalauška. Jis apsigyvens savo ordino vienuolyne ir stiprins religinę veiklą lietuvių kolonijoje. Kiek vėliau tikimasi sulaukti ir kun. J. Bružiko, pagarsėjusio misionieriaus. Geros valios lietuvių jų labai laukia.

BRAZILIJA

MIRĖ VLADAS MILIUS

Lapkričio 18 d. São Paulo lietuvių kolonija neteko pavyzdingo tautiečio patrioto Vlado Milius. Velionis buvo kilęs iš Sutrės km., Seirijų parapijos, turėjo 45 m. amžiaus. Paliko žmoną Mariją ir 6 metų sūnų Gedvidį. Palaikėjo jo brolis kun. dr. A. Milius, kuris prieš vienerius metus į ten atvyko iš Buenos Aires.

ATVYKSTA GARSUS MISIONIERIUS Sausio mėn. iš Chicago į São Paulo atvyks misijų vesti garsus misionierius kun. J. Bružikas S. J. Po to jis vyks į Montevideo, kur numato pastoviai apsigyventi.

Mechaninė Dirbtuvė Gaminami varžtai ir matricos. Taisomos įvairios mašinos. Jonas Leščinskas Rep. Argentina 852 4 de Junio

Lietuviška Stiklo Įmonė Gaminami ir parduodami gražiausio stiliaus stiklai restoranams, viešbučiams, klubams, kavinėms ir šeimoms pilnais sąstatais ir dalimis. Išnuomojami asadoms, piknikams ir dideliems pokyliams. Savininkai P. VIDŪNAS, A. MASIULIS, VL. PALAČIONIS Centras: Zavaleta 551, Capital. T. E. 61-8765 Skyrius: Dr. Juan Madera 1694 - Capital T. E. 61-8690

MINKSTŲ KEDŽIŲ DIRBTUVĖ Savininkai Mikėlionis ir Gelbuda Martinez Rozas 971 Villa Crespo Buenos Aires

INŽ. JONAS ČEKANAUSKAS Geležinių ir bronzinių įvairaus dydžio varžtų (tornillos) metalui veržti fabrikas. Gaminama automotinėmis staklėmis BRANDZEN 2555 AVELLANEDA T. E. 22-9264 T. E. Particular: 22, Avellaneda 7812

Jei siuvėjas reikalingas, Būk taupus, ekonomingas: Drąsiai ženki pas NENIŠKĮ. Negaišiuodamas nė biškį. Siuva jis ir miesto frantams Ir įtinka elegantams. Nors pigiai paims siuvėjas, Džiaugsies, į svečius nuėjęs!

JUOZAS NENIŠKIS DIDELIS ANGLIŠKŲ MEDŽIAGŲ PASIRINKIMAS CESPEDES 2485 (altura: Cabildo 1200) Belgrano, Buenos Aires T. E. 73, Pampa 2916

MECHANINĖ DIRBTUVĖ Veržeklių gamyba. Gaminamos standartizuotos geležinės ir bronzinės veržeklės. Inž. JONAS RAMANAUSKAS ANATOLE FRANCE 390 SARANDI T. E. 22-2034 AVELLANEDA

PRAISTORIJA PASIDARO ISTORIJA

TIKSLIAI APSKAICIUOTAS LAIKAS

Mokslas daro stebėtiną pažangą. Seniau archeologai spėliodavo kuriam amžiui priklauso iškasenos piliakalniuose ir kitur surandamieji žmonių apyvokos daiktai, o dabar jau galima tiksliai pasakyti metus, kada tie daiktai buvo žmogaus padaryti.

Kai 1947 m. Chicagos Universiteto profesorius Dr. Willard F. Libby pasakė tarptautiniam amerikų kongresui, kad su radioaktyviais isotopais galima tiksliai sužinoti senų daiktų netus, visi nustebo, nenorėjo tikėti. Bet štai jo draugas Dr. Jokūbas Arnold sudarė labai jautrų Geigerio skaitlinuką radioaktyvumui daiktuose surasti. Padaryta apie 300 bandymų su senais daiktais, kurių amžius buvo žinomas. Naujas įtaisas teisingai parodė jų metus. Tas pat nuostatas pritaikintas tapo ir senesniems radiniams. Gauta nelaukti daviniai.

KADA GYVENO ŽMONĖS AMERIKOJE?

Buvo teigiama, kad saulės piramidė Teotihuacan, Meksikoje, yra bent 15,000 metų senumo. Naujasis įtaisas parodė jos metus 2,951. Egipto faraonų kapuose karstai pasirodė daryti prieš 4,600 metų. New Yorko valstybėje rastieji seniausieji žmonių įrankiai pasirodė turį 5,000 metų. Iki šiol niekas nemanė, kad šiaurės Amerikoje buvo žmonių pirm Kristaus laikų.

KUO PARENTAS APSKAIČIAVIMAS?

Mokslininkai pastebėjo, kad isotopai, ypač gi anglies 14, yra gaminami žemei kosminiais spinduliais. Jie, užgavę žemės ore esantį nitrogeną, sudaro neutronus. Augalai suima ore esantį anglies dioksidą. Mirusieji augalai jais ne-

ELEKTROTECHNIKAS Įveda elektrą į namus, įtaiso florescentinę šviesą, taiso įvairius elektrinius aparatus. JONAS KRUTAS Catamarca 3335 Avellaneda

LIETUVIŠKA VALGYKLA RESTORANAS Kazimieras Duda Savininkas Skanūs įvairiausių rūšių valgiai. Mandagus ir greitas patarnavimas Pedro Mendoza 2117. T. E. 21-2952

Vyriškų ir moteriškų rūbų SIUVYKLA Vacys ir Viktorija Andriuskevičiai Posadas 1481. Capital T. E. 42-8615

TALLER MECANICO EN GENERAL Taisomi visų rūšių automobiliai ir sunkvežimiai, sutvarkomi karboratoriai ir t. t. Darbas atliekamas sąžiningai ir garantuotai. J. Sudnius ir D. Reale Entre Rios 1866, Capital T. E. 23-0903

sinaudoja. Anglies dioksidas esantis anglies 14 isotopas pamažu nustoja savo radio aktyvumo ir po 5,000 metų jų yra mirusiam medyje pusė to, kas yra gyvajame medyje. Tai sužinojus, buvo palikęs žmogui vien techninis darbas, — pagaminti užtektinai jautrų radio aktyvumui matuoti skaitlinuką. Jį jau turime. Priešistoriniai radiniai pasidarys fuoj istoriniais, tiksliai sužinojus jų metus. ("Draugas")

● Lietuvos šachmatų meistras Tautvaiša laimėjo "Factor Memoria" turnyrą Chicagoje, kuriame dalyvavo tik 8 parinkti Chicago žaidėjai.

Lapkričio 3 d. Lietuvių šachmatininkų klubas nugalėjo Bostono meistrą — Harvardo universitetą santykiu 3,5 — 1,5. Iš lietuvių rungtynėse dalyvavo Škėma, Merkis, Keturakis, Kubilius ir Konstautas.

Tik tą motiną laikau šventąja, kuri duoda būrį kovojančių, susipratusių lietuvių vaikų, bet ne kuri duoda vaikus kitiems. Netiesia, kad svetimoji aplinkoj išauga svetimi vaikai. Kur lietuvis bebūs, gimdys tik lietuvi. Iš anties kiaušinio neišperesi viščiuko. Prof. Kazys Pakštas.

KEDŽIŲ DIRBTUVĖ M. Šlikas PASAJE BLANDENGUES 3015 (altura H. Cortes 650) Avellaneda

ELEKTROS INSTALACIJA Namuose ir dirbtuvėse. Įvairių elektrinių prietaisų bei motorų taisymas P. Mačernis Isleta 3865 4 de Junio

PRITYRUSI MODISTĖ Onutė Zupkienė Gral. Aguilar 1253 Montevideo

Rudolfo Kureikio LIETUVIŠKA KIRPYKLA BRASIL 800 4 DE JUNIO (priešais Lietuvių Salę)

Nauja Moteriškų Rūbų SIUVYKLA ELENA GRIGALIŪNAITĖ modistė Paraguay 734 Avellaneda

LIETUVIŠKA DUONOS KEPYKLA "EUROPA" Kepama įvairių rūšių lietuviška duona. Pardavimas vietoje ir su pristatymu į namus. Priimami užsakymai įvairių švenčių ir iškilmių paruošimui. Jonas Molekūnas Savininkas Curupayti 230-32, Gerli, Avellaneda T. E. 241, Lanus 0933

M. Valentinas Firmos WARREN S. Atstovas Isleta 3643 — Valentin Alsina Parduoda ant išsimokėjimo žibalinės ir elektrinės virtuvės (cocinas), kambariams šildyti krosnis (estufas), šaldytuvus (heladeras), ventilatorius ir kitus namų reikmenis.

Alfonso Bartaišiuo Metalų liejimo ir apdirbimo Įmonė ZAPICAN 2789 Telefono: 23 7 48 Montevideo

SIUVYKLA IR PARDUOTUVĖ Didelis pasirinkimas Juozas Kučinskas Savininkas Gral. Roca 700 Avellaneda

Modas Survila ESMERALDA 823 T. E. 31-8446

PASAULIO LIETUVIŲ KULTŪROS ŽURNALO

AIDŲ

PLATINIMO VAJUS

lapkričio, gruodžio, sausio ir vasario mėnesiais AIDAI yra mokslo, literatūros bei meno ir visuomeninio gyvenimo mėnesinis žurnalas. AIDAI puoselėja tautinę kultūrą ir savo puslapiuose talpina lietuvių mokslininkų, rašytojų ir menininkų naujausius kūrybos darbus. AIDAI apjungia visus pasaulio lietuvius, kuriems rūpi lietuviškoji kultūrinė kūryba, tautinės gyvybės išlaikymas ir Lietuvos nepriklausomybės atgavimas. AIDUS redaguoja redakcinis kolektyvas sudarytas iš žymių lietuvių kultūrininkų su rašytoju Ant. Vaičiulaičiu prieškaije. AIDŲ prenumerata metams: JAV ir Pietų Amerikoje \$ 5.00; Kanadoje — \$ 6.00. Atskiras numeris JAV — 50 c.; kitur 55 c. AIDŲ administracijos adresas: AIDAI, Kennebunk Port, Me VISI KVIEČIAMI Į KULTŪROS ŽURNALO AIDŲ PLATINIMO TALKĄ Tenelieka nė vieno lietuvi, kuris neskaitytu AIDŲ

Mielas Skaitytojau, Ar Jau Užsimokėjai "LAIKŲ" Prenumeratą?

CASA MUSKETAS Oficialus atstovas radio aparatų Victor y Marconi Plokštelės Pianai Sanabria 2790-92 Akordeonai Capital Armonikos T. E. 50-5948

LIETUVIŠKA BALDŲ DIRBTUVĖ Gaminami įvairių rūšių baldai valgomiesiems - miegamiesiems ir t. t. Savininkas Nikodemas Skrandžius LUZURIAGA 750 Buenos Aires T. E. 21-2577

FOTO EMILIJA Atliekami įvairūs foto darbai Emilija Jasiukynienė Savininkė NOGOYA 2969 Villa del Parque T. E. 50-7319

KEDŽIŲ FABRIKAS Atlieka įvairius užsakymus ir pristatoma į namus. - Didelis pasirinkimas. Juozas Juška Savininkas R. GUTIERRES 1948 Avellaneda T. E. 22-5137

Bronzos valcavimo ir vamzdelių traukimo DIRBTUVĖ Priima įvairius užsakymus Antanas Barzdžius Savininkas Av. Alvarez Jonte 1657 Buenos Aires T. E. 59-5248

ALMACEN ANTONIO BUNDINIS CANNING 1706, CAPITAL T. E. 72-4020 Lietuviams, perkantiems daugiau kaip už 50 pezu, daroma 10 % nuolaida.

V. Rasiūno Optika Gral. Mariano Acha 876 - MORON Darbo valandos: Penktadienį 16—18, Šeštadienį 13—17 ir Sekm. 13—16 v. Patogiausias susisiekimas col. 10 (iki klubo "Pomona")

"Lietuvos Aidai" Lietuviškoji radio valandėlė kiekvieną sekmadienį 8 val. 30 min. Radio Mitre LR6 Dir. ZEPERINAS JUKNEVIČIUS

BALDŲ FABRIKAS Gaminami visų rūšių ir stilių baldai Antanas Girdauskas Savininkas Hernandarias 1721, Buenos Aires

Pirmieji Motery Grožio Salonas KIRPYKLA "LA RUBIA" Savininkė: Ona Kasparienė SOLER 3441 Buenos Aires T. E. 79-2528

MODERNIŲ VITRINŲ IR KRAUTUVIŲ ĮRENGIMŲ FABRIKAS Įvairaus dydžio lentynos ir baldai vaistinėms, baltinių krautuvėms, barams ir t. t. Kazimieras Kaminskas Trelles 1543-47 Altura Gaona 2400 T. E. 59-1918 Buenos Aires

FUNDICION PRADO Sección Mecánica y Estampados. Matrices de todas clases y para toda Industria Eduardo Jusys MOLINOS DE RAFFO 473 Telefono: 22 53 05 Montevideo

Jeigu nori pirkti arba parduoti LOTĄ bet kokio dydžio ir bet kokiaje vietoje, kreipkis į Antonio Zidelis J. A. ROCA 854 HURLINGHAM, FCNGSM

Batų Dirbtuvė ir Cigarečių Parduotuvė Gaminami nauji ir taisomi seni batai Savininkas Juozas Šnipas Cabildo 651 Villa Porvenir Avellaneda

ELEKTRINIS KEDŽIŲ FABRIKAS "LIT" Didelis pasirinkimas. - Išpildomi įvairūs užsakymai. - Pristatome į visas miesto dalis. Savininkas Jonas Aukštikalnis Vienas iš pirmųjų lietuvių, praknyęs kelį šiai pramonės šakai Argentinoje Posadas 23 Avellaneda T. E. 20, Wilde 7831 (aukštuma Avenida Mitre 4500)

ČIUŽINIŲ IR UŽUOLAIŲ DIRBTUVĖ - PARDUOTUVĖ Parduodama įvairūs, vilnos ir įvairios drobės. Daroma valizoms užvalkalai. Taisomos įvairios minkštos kėdės, daromos gulimos kėdės ir turkiškos lovos. Kainos labai prieinamos. Antanas Šalčiūnas Juan B. Alberdi 933 - Buenos Aires T. E. 60-2784

Buenos Aires Avellaneda

PADEKA

Už aukas "Laiko" rengtai loterijai: Petru Gibavičiui, Elzei Bubnelienei, Grasilai Krivickienei, Martai Sturevicienei ir už pasidarbavimą loterijos parengime Birutei Stureviciutei, M. Sturevicienei, Domicelai Šeškienei ir Elzei Bubnelienei "Laiko" redakcija ir administracija taria nuosirdų lietuvišką acių.

● Anglų filmų bendrovėje "Guaranteed Pictures" Buenos Aires'e sėkmingai vaidina žinomo visuomenininko ir rašytojo St. Jokūbauskos vyresnioji dukterė Birutė.

Dr. V. Karvelienė kreipiasi į Argentinos moteris Lietuvos atstovė Pasauliniame Motinų Sąjūdyje (Mouvement Mondial des Mères) Paryžiuje Dr. Veronika Karvelienė per "Laiko" redaktorių kreipiasi į visas Argentinos lietuves moteris ir mergaites, norėdama turėti ryšį su jų organizacijomis ir pristatyti jas minėtajam Sąjūdžiui.

PADEKA

Poniai Onai Zurbienė iš Villa Sastre, Temperley, už paaukotas Lietuvos Aušros Vartų parapijos bažnyčiai gėles taria nuosirdų padėką

Aušros Vartų parapijos klebonas

Vėl naujos plokštelės

Gruodžio 7 d. šv. Cecilijos choras, vadovaujamas komp. V. Rymavičiaus, pianistui Andriui Kuprevičiui akompanuojant, įdainavo kelias naujas plokšteles, kurias greitai bus galima įsigyti. Šiuo kartu įdainuotas Lietuvos Himnas ir šios dainos: "Vasario 16" — žodžiai ir muzika V. Rymavičiaus, "Kritusiems tremtiniams" — žodžiai J. Glioso, muzika V. Rymavičiaus, "Ten kur žaidžia Nemunėlis" — muz. V. Rymavičiaus, "Ant kalno karklai siūbavo" — muz. J. Naujalio, "Kas subatos vakarėli", "Du broliukai kunigai" ir "Saulėle raudona" — visų trijų muzika St. Šimkaus.

● "Laiko" Garbės Leidėjas pramon. Antanas Barzdžius neseniai įsigijo naują automobilį.

PADEKA

Mano sunkioje ligoje prisiminimai ir suteikusių pinigų paramą poniai Vaitkevičiams (\$ 50), Bendorinams (\$ 50), V. Rasiūnui (\$ 20), V. Naruševičiui (\$ 15) ir kitiems nuosirdžiai dėkoju J. Sadauskas

NORI SUSIRASINĖTI

Pasiturinti lietuvė iš Europos nori susirašinėti su kuklia šeima ar rimtu kilnios sielos vyru, ne jaunesniu kaip 38-45 metų amžiaus, tikslu sužinoti Argentinos gyvenimo sąlygas ir pasikeisti mintimis bendrais gyvenimo reikalais. Adreso teirautis "Laiko" redakcijoje.

● Vasiliui Gibavičiui gruodžio 6 d. Arguerich ligoninėje padaryta apendicito operacija. Ligonis po operacijos jau sveiksta.

● Akordeonistas Liudas Jakavičius su E. Rohde išrado cigarečių dirbtį aparatą ir užpatentavo atitinkamose valdžios įstaigose. Jie įstaisė tų aparatų dirbtuvę ir jau pradėjo didesniu mastu gaminti. Aparato kaina \$ 15.

● Laikinasis Liet. Bendr. Komitetas gavo sveikinimą iš VLIKO pirmininko M. Krupavičiaus, kuris visą komiteta tvirtina Argentinos Lietuvių Bendruomenės organizuoti. Sveikinimus atsiuntė taip pat Lietuvos Ministeris P. Amerikai Dr. K. Graužinis ir Lietuvos Ministeris Anglijai B. Balutis.

● Lietuvių Bendruomenės Laikinojo Komiteto įstatų parengimo komisija gruodžio 3 d. posėdyje pristatė parengtų įstatų projektą, kuris buvo apsvaistytas viso komiteto ir su kai kuriomis pataisomis priimtas. Dabar rengiamas paskirstymas lietuvių kolonijos apylinkėms.

Imprenta "Dorrego", Dorrego 1102 - Bn. Aires

KALĖDŲ PAMALDOS AUŠROS VARTŲ PARAPIJOS BAŽNYCIOJE AVELLANEDOJE

Gruodžio 24 d. 12 (24) val. naktį Bernelių Mišios su kalėdinėmis giesmėmis: Kas nori eiti prie šv. Komunijos, turi būti nevalgęs 2 valandas prieš tai.

Gruodžio 25 d. pamaldos kaip sekmadieniais. Lietuviška Suma su pamokslu 10.30 val. Išpažinčių klausoma per visas mišias. Kas norėtų išpažinties prieti kitu laiku, kreiptis į raštinę.

● Gruodžio 5 d., kurį laiką pagyvenusių Buenos Airese, "Laiko" bendradarbė ir visuomeninkė p. J. Kuncaitienė išvyko atgal į Cordobą pas savo šeimą. Ten mano greitai laiku atidaryti Grožio Salona.

● Moterų ir Mergaičių dr. ja "BIRUTĖ" gruodžio 10 d. atšventė savo metinę šventę. Organizacijos narės su savo vėliava iškilmingai įžygiavo į Aušros Vartų bažnyčią, kurioje 10.30 val. turėjo savo pamaldas ir bendrą šv. Komunią. Kadangi dabar advento laikas, tai didesnio parengimo nerengė. Reikia palinkėti šiai veikliai ir garbingai organizacijai ir toliau stovėti už lietuvių ir krikščioniškus principus mūsų kolonijoje.

● P. Mačiulis prie savo namo, Martinez, San Lorenzo gatvėje, pastatydino gražią ir patogią salę, kurioje jo žmona baigia įrengti modernią moterų kirpyklą. Klįjentes jau ir dabar priima savo namuose.

● Gruodžio 3 d. savo vedybų metinių proga Dr. Laucis su Ponia surengė jaukias šeimyniškas vaišes savo artimųjų būreliui, tarp kurių matėsi agron. A. Šantaras su Ponia, p. V. Vaitkevičūtė, E. Radionovas, "Laiko" atstovas ir kt. Dr. Laucis dirba pas vieną argentinietį gydytoją kaip jo asistentas, o Ponia ten pat kaip gallestingoji sesuo. Lomas de Zamora, prie pat stoties turi gražią butą ir mielai priima lietuvius pacientus.

● Žinoma visuomenininkas ir susivienijimo veikėjas Simas Eidietis šiomis dienomis iš Avellanedos persikėlia gyventi pas p. A. Barzdžių, c. Alvarez Jonte 1657, Buenos Aires, T. E. 59-5248.

● Pasaulio Lietuvių Bendruomenės Vokietijos Krašto Valdyba praneša, kad Argentinos konsulate Frankfurte (Vokietijoje) yra gavę įvažiavimo vizas šie lietuviai:

Briedis Juozas ir Leonas, Jakaičiai Edmundas, Domicelė, Izabelė, Zigmantas, ir Pranciška, Koverai Antanas, Marija (Beleckaitė), Gvidas ir Zonė, Mikėnienė (ar: Minkėnienė) Beatričė ir Kestutis, Pieteris Alfonsas, Marija, Gyzelė ir Alfonsas Vincentas (jau atvažiavo), Pivoriūnaitė Veronika ir Platokis Benediktas, Radvilavičiai Apolinaras, Vanda, Zigmas, Regina ir Juozas, Česnai (Diemonika) Ona, Jonas, Ona, Emilijus ir Manfredas.

● P. Valerija Rastauskienė gruodžio 9 d. šventė savo vardo dieną ir ta proga savo namuose surengė arbatėlę savo artimiesiems, kurie ją su vardinėmis sveikino. Arbatėlėje dalyvavo p. p. Bronė ir Balys Gokai, "Laiko" redaktorius ir administratorius ir kt.

● Prieš viršaus kaip porą metų iš Danijos Argentinon atvykę tremtiniai B. ir J. Balniai Lanus priemiestyje pasistatė ruosavą namą ir jau jame ansigyveno. P. Balnius savistoviai dirba kaip automobilii dažytojas ir visai gerai uždirba.

● El Palomar miestelyje p. p. M. ir J. Mikalčiai pasistatė namus ir neseniai į juos perėjo gyventi. P. J. Mikalčius dirba statybos bendrovėje su J. Nakučiu ir kitais. Ir tremtiniai jau pradeda geriau įsikurti bei įsigyti nuosavybes.

"Laiko" Garbės Leidėjai

Sofija Čekanauskaitė ir Samuel Domingo Aceroa, Andrius Ališauskas ir Vladė Ališauskaitė, Marija ir Juozas Ališauskai, Jonas Aukštikalnis, Elzė ir Antanas Barzdžiai, Marija ir Juozas Bendorinai, Moterų ir Mergaičių Dr. ja "Birutė", Emilija ir Antanas Braziai, ANELĖ IR KAZIMIERAS BURBAI, Emilija Čekanauskienė, Katalina ir inž. Jonas Čekanauskai, Kazimieras Čibiras, Vanda Čikstienė, Juozas Daugirdas, Konstancija Develkienė, Bronius Eidukonis, Adolfina Geigaitė ir Juozas Sulnis, Danutė ir Jurgis Gilvydžiai, Laimutė Šlapelytė Grauzinienė ir Dr. Kazimieras Graužinis, Liet. Nepaprastas Pasituntinis ir Įgaliotas Ministras P. Amerikai, Gyvojo Rožančiaus ir Labdaros Dr. ja, Adelė ir Vincas Grigaičiai, kun. Stanislovas Grigaliūnas, Valerija ir Kazimieras Kaminskai, Ona Kasparienė, Adolfas Kaušinis, Paulina ir Bronius Leskauskai, Povilas Miliuskauskas, Juozas Musteikis, ANDRIUS NAUJOKAS, inž. Jonas Ramanauskas, Pranas Ramanauskas, Rosario Lietuvių Bendruomenė, Ursulė ir Pijus Sakalauskai, Marija ir Kazimieras Stankūnai, Marija ir Petras Šantarai, Paulina ir Vladas Urbiečiai, Augustinas Varškys.

NAUJI "LAIKO" REMEJAI

Moterų ir Mergaičių Dr. ja "Birutė" \$ 25, Antanas Avetynas \$ 20, Izidorius Dailidė \$ 20, Marija Dailidierė \$ 10, Justinas Keblaitis \$ 10, Povilas Mainonis \$ 10, Bronius Viltrakis \$ 10. Visiems paskelbtesiems ir nepaskelbtesiems "LAIKO" Rėmėjams Redakcija ir Administracija nuosirdžiai dėkoja.

● "LAIKO" Garbės Leidėjų pram. Katalinos ir inž. Jono Čekanauskų dukrelė B. Erika ir sūnus Rubinas gruodžio 2 d. Lietuvių Aušros Vartų bažnyčioje Avellanedoje priėmė pirmąją šv. Komunią. Per iškilmingas mišias griežė komp. Vaeiovas Rymavičius. Namuose buvo vaišės, kuriose dalyvavo apie 70 svečių, jų tarpe Ponia Emilija Čekanauskienė su visa šeima, p. Urbiečiai, p. K. Develkis, p. Kisman su šeima, Dr. Guarinioti su šeima, Dr. A. Laucis su Ponia, p. K. Gasevičius su šeima, p. Mužišis, p. J. Čikštas su šeima, p. Povilauskas su šeima ir kt.

VYTAUTAS A. PALUBINSKAS M.I.C. ISVYKSTA Į ROMA

Tėvai Marijonai savo namuose Avellanedoje yra įsteigę noviciatą, į kurį priimami jaunuoliai norį būti kunigais. Pirmasis tų noviciatų šiais metais baigė ir išadus padarė Vytautas Palubinskas. Š. m. gruodžio 23 d. laivu "Corrientes" jis išvyksta į Romoje esančią tarpautinę Marijonų kolegiją testų studijų teologijos studijai. Romoje studijuoti "Angelicum" universitete. Čia būdamas stud. V. Palubinskas labai daug prisidėjo prie "LAIKO" administracijos sutvarkymo. Jo ekspedicijos ir rašydamos ispaniškus straipsnius. Reikia palinkėti pirmajam Argentinon lietuviui marijonui laimingai baigti aukštųjų mokslus Krikščionybės Centre ir vėliau grįžti Argentinon dirbti savo tautiečių tarpe.

KUN. ALFONSAUS GRAUSLYS JAU JUNGĖTINĖSE AMERIKOS VALTYBĖSE

Žymus "LAIKO" bendradarbė ir kultūrininkas kun. Alfonsas Grauslys jau parašė iš Jungt. Amerikos Valstybių. Naująja aplinka yra labai patenkintas. Klimato sąlygos esančios labai geros. Jau spėjo aplankyti ir Los Angeles lietuvių koloniją. Tuo tarpu, kolei gaus vyskupo paskyrimą, gyvena pas savo draugą kun. Juodeiką. Šiame "LAIKO" numeryje pradėdame spausdinti nepaprastai įdomius jo kelionės nuotykius. Šia proga perduodame jo nuosirdžiausius sveikinimus visiems gausiems jo bičiuliams, kuriems ne iš karto suspės atskirai parašyti.

LAIKAS

FRANQUEO PAGADO Concesión N° 4289 TARIFA REDUCIDA Concesión N° 4015

"EL TIEMPO" Semanario Litucano Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 318870

Director responsable: Pbro. Casimiro Vengras. T. E. 20-9027 — Redaguoja Redakcinė Kolegija. Vyr. Redaktorius: Dr. P. Brazys. — Pinigus siūsti Administratoriui: Francisco Garša. — KAINA: Argentinijoje metams \$ 20, pusmečiui \$ 10.—, atskiras nr. \$ 1.—. Urugvajuje metams 4 Urugv. pezai. Kitur — metams 2 doleriai. Norint gauti "LAIKĄ" ORO PASTŪ, prie metinės prenumeratos reikia pridėti: Pietų Amerikoje 1 dolerį, kitur 3 dolerius.

III METAI — AÑO DEL LIBERTADOR GENERAL SAN MARTIN 1950 GRUODŽIO (DICIEMBRE) 16 D., SEŠTADIENIS Nr. 21 (37)

Didelė šventė p. p. Mušketu sūnaus metinėse

Gruodžio 9 d. p. p. P. ir A. Mušketai, kurie turi didelę muzikos instrumentų dirbtuvę ir parduotuvę (Casa Musketas), savo sūnaus Adolfo metinių proga surengė savo artimiesiems ir draugams iškilmingą vakarienę, kurioje dalyvavo daug mūsų kolonijos pramonininkų bei kultūrininkų ir vietinių svečių. Tarp maloniųjų šeiminių svečių matėsi J. Čikštas, K. Develkis-Pipiras, K. Kaminskas, J. Aukštikalnis, B. Eidukonis, J. Kanapinskas, L. Mušketas, A. Morkūnas, J. Vališka, Grudzinskas, Janulionis, P. Čepas, S. Katinas, A. Kiaulis, A. Krasauskas, S. Krasauskas, A. Kekštas, A. Lukšėnas, Vinkšnelis, P. Sausa, A. Tumėnas, J. Krikščūnas, J. Pavilėnas, K. Dudkevičius, J. Jankauskas, A. Patapavičius, V. Gorselak, J. Čiolnas, S. Camiolo, A. Ruchichi, C. Liceo, Dr. R.

Silveti, Dr. Olmos, J. Bellante, Nobis. P. Oderda, R. Coria, Garaicochea ir M. Rosario visi su savo šeimomis, broliai Čiaves su motina, kun. dr. K. Černiauskas, V. Rymavičius, K. Norkus, A. Jurėnas, Ypolito, J. Zubrickas, A. Romanoff, ir J. Chiareli. Vaisėse skambėjo lietuviškos sutartinės ir nuosirdūs pašnekėsiai.

A. a. Juozas Biknis

Gruodžio 13 d. aprūpintas šv. Sakramentais, mirė a. a. Juozas Biknis. Vėlionis gimė 1903 m. Varniuose, Telsių aps. Į Argentiną atvyko 1930 m. Paskutiniu laiku buvo capatazas tekstilės fabrike Avellanedoje. Gyveno nuosavaus namuose Gerli priemiesty. Palaidotas Sarandi kapuose, dalyvaujant kun. J. Margiui M.I.C. ir būriui artimųjų. Paliko didžiai nuliūdusią žmoną Argentinijoje ir 3 seseris Lietuvoje.

JUOKIS

ZMONA NELEIDŽIA

Teisėjas: "Kaip tamstai negėda užpuldinėti praevius net dienos metu?"

Kaltinamasis: "Kitaip aš negaliu, ponas teisėjau, nes mano žmona naktimis man neleidžia išeiti."

BŪK RAMI

Serganti žmona vyrai:

—Mano brangusis, būk geras: man mirus jokių būdu nevesk Julijos! Ji man tiek kraujo sugadino!

—Būk rami, mieloji: aš jau kitai davau žodį.

SMARKIAI BEGO

—Tam pestukui, kuris prie visų kabinėjasi, šiandien teko smarkiai pabėgti tuošaus, kai tik aš jėjau į vidų.

—Sveikinu už drąsą! Ar labai greitai bėgo, biauurybė?

—Taip greitai, kad vos vos manęs nepavijo! (Parinko Vladas Veselauskas)

Bukarešto juokas

Vienoje Bukarešto (Rumunijoje) pradinėje mokykloje mokytoja aiškina savo maziems mokiniams apie Orleano Mergelę:

"Ji buvo prancūzų tautos karžygė, kuri drąsiai kovojo už savo kraštą ir pagaliau buvo ant lauko sudeginta".

Po trumpos tylos mokytoja klausia: "Na, vaikučiai, o Rumunijoje ar mes neturime tokios narsios moters?" — "An-na Pauker!" — atsako visi vaikai kaip vienas. — "Taip", sako linksmai mokytoja, "mūsų mylima užsienių reikalų ministerė yra taip pat karžygė, kaip Orleano Mergelė. Ji yra drąsiai už mus kovojusi ir kentėjusi". Tada iš užpakalinių eilių suolo pasigirsta klausimas: "O kada jis bus sudeginta?"

Dabartiniai Berlyno juokai

Vienas Berlyno kirpėjas, kuris turi savo kirpyklą rusų zonoje, padavė prašymą pakelti kainas už barzdų skutimą. Kainų pakėlimo pagrindas įrašytas: Rytų zonos berlynečiai, komunistų partijai valdant, įgijo labai ilgus veidus.

Prie Berlyno vakarų ir rytų zonų ribos susitiko ožka, kiaušė ir arklis. Visi kalbasi tarp savęs. Ožka: "Aš jau eisiu į vakarų zoną, nes vokiečių demo-

kratiniėj respublikoj man net mekenti uždraudė." Kiaušė: "Aš liksiu čia. Geresnio kiaušiu tvarto aš niekus kitur nerasiu". Arklis taip pat pritariama kiaušė: "Kol ten vakaruose vis eina prieš kalną, aš liksiu čia, nes čia vis dar į pakalnę važiuoja".

Išdykęs vaikimas klausia kunigo:

—Ką reikia daryti, norint sielą užrašyti velniui, nes man labai reikia pinigų?

—Mano mielas, vejamas nėra tols kvailas, kad duotų pinigų už tavo sielą, kurią jis gali ir velniui įsigyti.

Vienas gudruolis, kurį laiką klausėsis kunigo pašnekėsio su bendrakeleiviais vagonė, įsiterpia:

—Nežinau, kaip tamstelės, bet aš tai nieko netikiu.

—Argi? — sako jam kunigas: — Aš vis dėlto norėčiau eiti lažybū, kad tamsta daugiau tiki už mus visus.

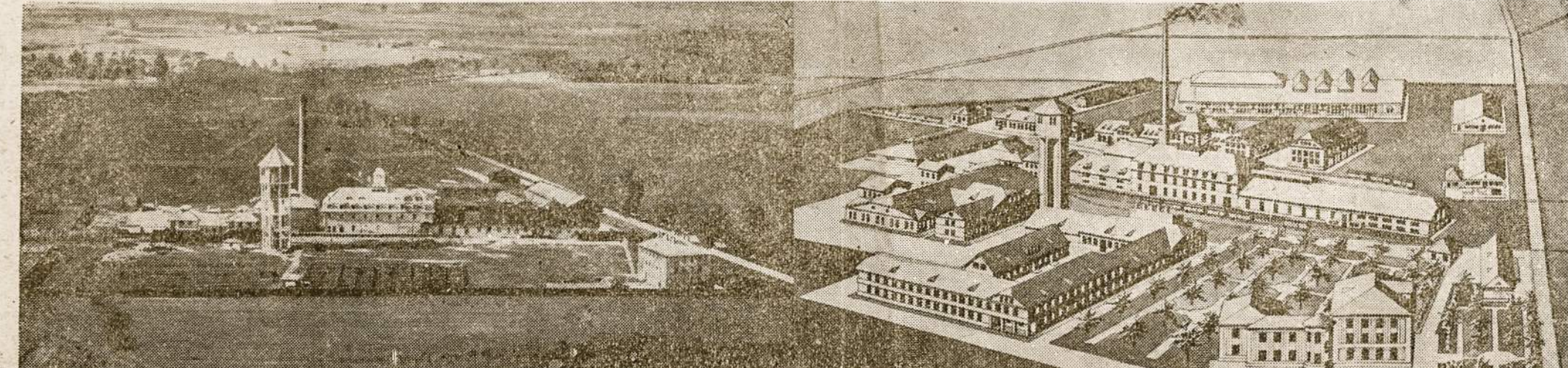
—Kaip tai?

—Nugi taip: pvz. tamsta tiki, kad esi labai gudrus... Šito nei aš, nei niekas iš čia esančių netikiu.

KAIP KOVOTI SU NUTUKIMU?

Naujausieji tyrimai parodė, kad svarbiausioji tukimo priežastis paprastai yra edrumas. Įdomu pažymėti, kad edrūs žmonės dažniausiai esti įsitikinę, jog jie mažai valgo ir tuo tik save drąsina dar daugiau valgyti. Tyrimai parodė, kad judėjimas ir darbas nuo tukimo neapsaugo. Yra didesnę savo gyvenimo dalį praleidžiančių lovoje, kurie betgi nuo tų kiek nenutunka. Taip pat ir gausus skysčių vartojimas neturi įtakos tukimui. Jei abu tėvai yra nutukę, tai 73 % vaikų taip pat bus linkę į tukimą; jeigu tik vienas tėvų buvo nutukęs — 41 % vaikų bus nutukę. Abejū normalių tėvų tik 9 % vaikų gimsta su šita silpnybe.

Norint sumažinti svorį, reikia atsikvoti riebalų ir valgyti tik baltymų, mineralų ir vitaminių normalų kieki. Tačiau sergantieji džiova, kaulgėla, vėžiu ir įvairiomis skrandžio bei žarnų ligomis nuo tokios dietos turėtų susilaikyti. Tiesą sakant, tokie ligoniai paprastai esti sudžiūvę.

Didžiulis "MAISTO" fabrikas Kaune.